

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

ВОСЕНЬ ВЫБІРАЕ АМАТАРАЎ АКТЫЎНАГА АДПАЧЫНКУ

ДАРУЙЦЕ за банальнасць, але як вясна адрозніваецца ад восені, так і кожная з выстаў па паліўнічых, рыбалоўаў, проста аматараў актыўнага адпачынку, што традыцыйна ладзіцца ў гэты перыяд года, мае свае адметнасці. Не стаў выключэннем і сёлетні сезон. З аднаго боку, колькасць удзельнікаў міжнароднай спецыялізаванай выставы-кірмашу «Паліўнічых і рыбалоўства. Восень-2010», якая ўчора распачала сваю працу ў Мінску ў Нацыянальным выставачным цэнтры на Я. Купалы, 27, сабрала, згодна з папярэднімі звесткамі, прыкладна тую ж колькасць удзельнікаў, што і аналагічны веснавы форум. З другога, зараз адбылося пэўнае перамеркаванне акцэнтаў выставы.

Адрозненні прасякнутыя мінус (на шчасце, адзіны). Сёлета ўпершыню ад удзелу ў форуме адмовіўся дэпартамент па меліярацыі і воднай гаспадарцы Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання — адзін з цэнтральных, «відовішчых» і «смачных» удзельнікаў выставы: на яе не прыбылі ныводны рыбгас. Інфармацыя пра гэта з'явілася яшчэ напрыканцы мінулага тыдня, аднак, як і ўсвятляў напярэдняму форуму карэспандэнт газеты, спробы канчаткова вызначыцца вяліка літаральна да апошняга. У выніку атрымалася тое, што атрымалася. Галоўная прычына, як тлумачылі рэдакцыя і дэпартамент, у тым, што страты гаспадарак ад удзелу ў выставах

ніжэй ім зараз фінансава не кампенсуюцца. Варта нагадаць, што ўжо на выставе вясной прысутнічаў толькі адзін рыбгас «Сялец». А зараз наведнікі выставы ўвогуле не пабачылі ні акварыумаў з жывой рыбай, ні вітрын з разнастайнай рыбнай прадукцыяй і паўфабрыкатамі, не змаглі набыць гэтую смакату. Падаецца, у нечым форум ад гэтага страціў...

Затое, напрыклад, па «лясной» частцы, паліўнічых, а таксама адпачынку сёлета склад удзельнікаў і, адпаведна, асартымент прапанаваных ім тавараў і паслуг паліўнічых. У прыватнасці, на выставе былі прадставлены тавары народнага спажывання, якія вырабляюць мялясы: сталярныя вырабы, брус, лясныя архітэктурныя формы, а таксама драўніна-кустоўныя насаджэнні. ... Падыходзім да адной з экспазіцый, якая належыць Сморгонскаму даследнаму лягасу. У форме ён удзельнічае ў другім раз. На сёння лягас вырошчвае 103 віды і формы (шарападобных, калонападобных і інш.) раслін, што выкарыстоўваюцца ў азеленячых і ўдзеленячых формах. На выставе прадставлены 23 віды.

Вось такая наша надзіманая лодка ўмяшчаецца ў невялікай сумцы. — кажа намеснік дырэктара фірмы-вытворцы Алег ПУРКАЛІК.

СТАР 2

АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА 1 КАСТРЫЧНІКА ДАСЦЬ ПРЭС-КАНФЕРЭНЦЫЮ ДЛЯ РАСІЙСКИХ РЕГІЯНАЛЬНЫХ СМІ

Кіраўнік дзяржавы Аляксандр Лукашэнка 1 кастрычніка дасць прэс-канферэнцыю для расійскіх журналістаў, якія прадстаўляюць рэгіянальныя СМІ. Аб гэтым карэспандэнту БЕЛТА паведаміў кіраўнік прэс-службы Прэзідэнта Беларусі Павел Лёгікі. У прэс-канферэнцыі будуць удзельнічаць амаль 100 журналістаў, якія прадстаўляюць 91 СМІ 60 рэгіёнаў Расіі. Гэта 8-ы па ліку і самы вялікі дэсант расійскіх журналістаў, якія калі-небудзь удзельнічалі ў прэс-турах па Беларусі.

«Гэтыя прэс-туры, якія сталі ўжо традыцыйнымі, маюць важнае значэнне, таму што яны даюць магчымасць хаця б часткова зменшыць дэфіцыт сумленнай і аб'ектыўнай інфармацыі аб Беларусі, які ёсць у расійскай медыйнай прасторы, — адзначыў Павел Лёгікі. — На жаль, на працягу шэрагу гадоў гэты дэфіцыт не зніжаецца. А праўдзівая інфармацыя аб Беларусі запатрабавана ў брацкага расійскага народа».

АУКЦИОНЫ ПО ПРОДАЖЕ КОММЕРЧЕСКОЙ НЕДВИЖИМОСТИ WWW.RLT.BY

КУП «Минский областной центр учета недвижимости» (организатор аукциона) по поручению ОАО «Белстройматериалы» (продавец)

проводит очередной открытый аукцион по продаже зданий и сооружений производственного участка, расположенного по адресу: г. Смоленск, ул. Торговая, 20а в составе здания вспомогательного корпуса, об. пл. 942,3 кв.м; объектов незавершенного строительства: складской корпус (готовность 75%), об. пл. 6246 кв.м; административно-бытовой корпус (готовность 72%), об. пл. 635,7 кв.м; склад ГСМ (готовность 85%), об. пл. 33,8 кв.м, контрольно-проездной пункт (3х3 м); канализационная насосная станция; очистные сооружения дождевых вод; проекторная мачта (2 ед.); резервуары запаса воды (3 ед.); железная дорога (протяж. 1268,71 п.м.); ворота металлические; осветительные ж/б столбы (18 ед.); ограждение территории (275 бетонных плит); открытый склад под козылком краном (бетон. площадка); внутриплощадочные сети; внеплощадочные сети, а также оборудования.

Начальная цена с НДС (снижена на 50%) — 4 083 752 556 бел. руб.

Площадь земельного участка 9,2953 га.

Задаток в сумме 20 000 000 бел. руб. перечисляется на р/с № 3012020200010 в Октябрьском отделении ОАО «БПС-Банк», МФО 153001357, УНП 690324015 КУП «Минский областной центр учета недвижимости».

Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 5 дней после проведения аукциона. Оплата за объект производится в течение 20 (двадцати) дней со дня проведения аукциона, если иное не предусмотрено договором купли-продажи.

Порядок проведения аукциона оговорен в условиях его проведения. Подробное извещение опубликовано в газете «Звезда» от 23.12.2009.

Аукцион состоится 07.10.2010 в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 06.10.2010 до 17.00 по указанному адресу.

Тел.: (8017) 224 61 34; 500 47 12.

Сапегі і Сапегкі

Кропка на планеце

НОВАЯ ВАДЦІЦЬСЬКАЯ ПАСВЕДЧАННІ ПАЧНУЦЬ ВЫДАВАЦЬ СА СТУДЗЕНЯ 2011 ГОДА

Ва ўсіх падраздзяленнях, якія адказваюць за іх выдчу на тэрыторыі Беларусі. Аб гэтым паведаміў у час online канферэнцыі на сайце БЕЛТА намеснік начальніка ўпраўлення ДАІ МУС Беларусі Максім ПАДБЯ-РОЗКІН.

Вадзіцельскія пасведчаны старога ўзору можна будзе і далей выкарыстоўваць у Беларусі. Патрабавана замены вадзіцельскага пасведчання няма і быць не можа. Замена будзе праводзіцца толькі па жаданні вадзіцеля.

«Аднае, з сакавіка 2011 года старое вадзіцельскае пасведчанне за мяжой не будзе мець легітымнасці», — адзначыў Максім Падбярэзкі.

Для таго каб замяніць старыя правы на вадзіцельскае пасведчанне новага ўзору, дастаткова звярнуцца ў любое падраздзяленне МУС, якое адказвае за яго выдчу на тэрыторыі Беларусі, з адпаведнай заявай. Трэба таксама прадставіць старое вадзіцельскае пасведчанне, пашпарт, медыцынскую даведку і квітанцыю аб выплаце пошлыні. «Тэрмін замены вадзіцельскага пасведчання зойме адзін дзень», — паабяцаў прадставіць МУС.

Падрыхтоўку да здачы экзамену на атрыманне катэгорыі АМ будучыя вадзіцелі змогуць праходзіць самастойна.

Ці жывуць у Сапегіх Сапегі? З гэтым пытаннем я прайшоў па вёсцы ад двара да двара, ад пенсіянера-вясцюка да пенсіянера-дачніка. Нехта прыхаў з Віцебска, іншы — з Сяню.

«Не, — нібы згаварыўшыся, адказвалі каля кожнай сядзбы, — гэтых прозвішчаў ніколі не чулі. А вось Сапегкі і цяпер жывуць».

Усе пазнаёміўшыся бліжэй з Сапегамі, разумееш: у гэтага населенага пункта на поўначы Сенненскага раёна доўга насіць сваё гістарычнае імя шанцы невялікія. Тут жыве толькі адна сям'я, якая працуе і гадуе дзяцей, ды і тая невядома як доўга яшчэ пратрымае адсутнасць крамы, школы, клуба, ФАПа. Астатнія жыхары (хоць паліўнічых адной рукі пералічыць) — пенсіянеры і ў большасці сваёй наведваюць Сапегі ў вяснова-асенні сезон, але і для іх жыццёвая інфраструктура не была б лішняй. Да гонару вясцюкаў, усе яны ведаюць, што прозвішча Сапегі — славуца ў гісторыі старажытнай Беларусі, і перакананыя, што жывуць на зямлі канцлера Вялікага Княства Літоўскага. І маюць рацыю, бо і Сяню з наваколлямі, суседнія Бешанковічы і не надта далёкі адсюль Чарэ і Дуброўна, згодна з гістарычнымі звесткамі, належалі гэтаму магнатскаму роду. Толькі якому? Ніхто з вясцюкаў, аказалася, не ведае ча першае ўпамінання населенага пункта. Таму, ці бываў тут сам аўтар Статута ВКЛ, ці хто іншы з Сапегіў, трэба даведацца ў архіварыстаў. У час сённяшняй ажыўленай цікавасці да сваёй мінуўшчыны сучасныя гісторыкі яшчэ змогуць зрабіць шэраг нечаканых адкрыццяў.

СТАР 3

САФРА Ё СЛУЦКУ ГАРАЧАЯ, ЯК НА КУБЕ

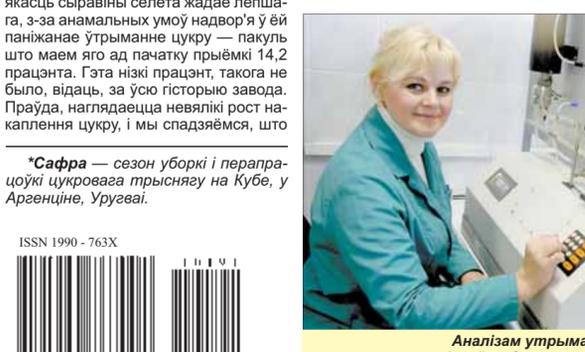
На галоўным пульце кіравання камбіната дзяржурч інжынер АСКВ Алена ГЕРАСІМОВІЧ.

— **МІКАЛАЙ ПАЎЛАВІЧ, патлумачце: распачаўся сезон перапрацоўкі, час — зарачы, а ў цэхах прадпрыемства мы сустралі не толькі цукраваар, але і будаўнікоў, мантажнікаў, наладчыкаў...**

— Мы як і раней займаемся мадэрнізацыяй свайго заводу, а гэта працэс працягла, і канца яму, шчыра кажучы, не відаю.

Сёлета ў развіццё вытворчасці ўжо ўкладзена каля 20 мільярдў беларускіх рублёў, работы яшчэ не завершаны, паступае абсталяванне, і па выніках года гэтая лічба вырасце прыкладна да 25 мільярдў. (Да слова скажаць, летась на гэты перыяд было прыкладна дзевяць мільярдў).

Камбінат прыступіў да перапрацоўкі цукровых буркоў з 1 верасня, на сённяшні дзень прынялі больш за 160 тысяч тон «салодкага караня». Яго вырошчваюць для нас гаспадаркі 13 раёнаў Мінскай, Магілёўскай, Брэсцкай і Гродзенскай абласцей. На жаль, якасць сыравіны сёлета жадае лепшага, з-за ананальных умоў надвор'я ў ёй паніжанае ўтрыманне цукру — пакуль што маем яго ад пачатку прыёмы 14,2 працэнта. Гэта ніжэй працэнт, такога не было, відаць, за ўсю гісторыю заводу. Праўда, наглядаецца невялікі рост на каплення цукру, і мы спадзяёмся, што

Аналіз атрымання цукру ў бурках у сыравіннай лабараторыі займаецца Алена ГАРАЕВА.

Экспрэс-інтэрв'ю дырэктара ААТ «Слуккі цукрова-рафінадны камбінат» Мікалая ПРУДНІКА журналістам «Звязды»

завод на перыяд да 2015 года, а да 12-14 тысяч тон. Зараз вядзём разлік, колькі спатрэбіцца сродкаў, каб выйсці на такую вытворчую магчымасць. Магчыма, гэта будзе танней, а таму больш мэтазгодна — нарасціць магчымасці на тых прадпрыемствах, якія ёсць, чым пабудаваць новае на голым месцы, са складанай інфраструктурай і кадравым патэнцыялам, якога сёння нават нам не хапае.

І няма базы для падрыхтоўкі інжынерна-тэхнічнага персаналу, асабліва тэхналагічнага, людзям патрэбна вучыцца за мяжой, у прыватнасці, у Расійскай Федэрацыі альбо ва Украіне.

Адным словам, зараз абодва гэтыя варыянты вывучаюцца і аналізуюцца на ўсіх узроўнях.

— **Калі ўсё ж будзе прынятае рашэнне не будаваць новага заводу, а развіваць чатыры існуючыя, якой можа быць ваша доля, ваш унёсак?**

— Не далей, як сёння раніцой разам з галоўным інжынерам, са старэйшай Наглядальнага савета, з галоўным тэхнолагам мы вельмі скрупулёзна абмеркавалі і пралічылі патрэбы ў фінансавых сродках. Атрымліваецца, што для рэалізацыі праекта на 12 тысяч нам спатрэбіцца (у дадатак да таго, што мы лічылі на 10 тысяч) яшчэ прыкладна на 35 мільёнаў еўра. Пры гэтым мы бралі ў разлік перыяд да 2018 — 2020 года. А на ўзровень 10 тысяч мы выйдзем да 2015-га. Магчыма, нават і раней.

І калі будзе прынятае рашэнне па вытворчых магчымасцях, усё сёння пачнем заказваць і закупляць абсталяванне ў дадатак да таго, якое ёсць. Калі канчатковае рашэнне будзе прынятае

аператыўна, мы атрымаем магчымасць істотна знізіць траты на мадэрнізацыю вытворчасці, бо не завершаны яшчэ заказ абсталявання пад 10 тысяч, і можам проста заказаць дадаткова — так будзе танней.

— **Вам спатрэбіцца сур'езныя інвестыцыі з бюджэту?**

— Думаю, што ўсю работу выканаем за кошт уласных сродкаў і заёмных крытэтных рэсурсаў нашых банкаў з наступным вяртаннем.

— **Вы вельмі зручны партнёр для дзяржавы. Усе «казыры» для таго, каб ісці гэтым шляхам, у вас. Але ж, Мікалай Паўлавіч, тады нешта патрэбна думаць з сыравіннай зонай. Зараз вы атрымліваеце сыравіну і з «чужых» абласцей.**

— Губернатарам Мінскай вобласці прынятае рашэнне аб вытворчасці цукровых буркоў у аб'ёме 2-х мільёнаў тон. На Міншчыне два цукровыя заводы. Значыць, па мільёне тон кожнаму — гэта нармальна: сто тунат работнікі заводу пры аб'ёме перапрацоўкі 10 тысяч тон у суткі. І з наступным нарошчваннем вытворчасці «салодкага караня». Думаю, што Міншчына ў стане да 2020 года павялічыць вытворчасць буркоў да 2,5 мільёна тон.

Мы атрымліваем таксама сыравіну з Брэсцкай вобласці, і для нас гэта вельмі выгадны партнёр. Але там з намі працуюць толькі адна гаспадарка, якая здае каля 50 тысяч тон, і знаходзіцца яна на адлегласці сямі кіламетраў ад нашага буркапрыёмнага пункта ў Клецку, так што я тут не бачу праблем.

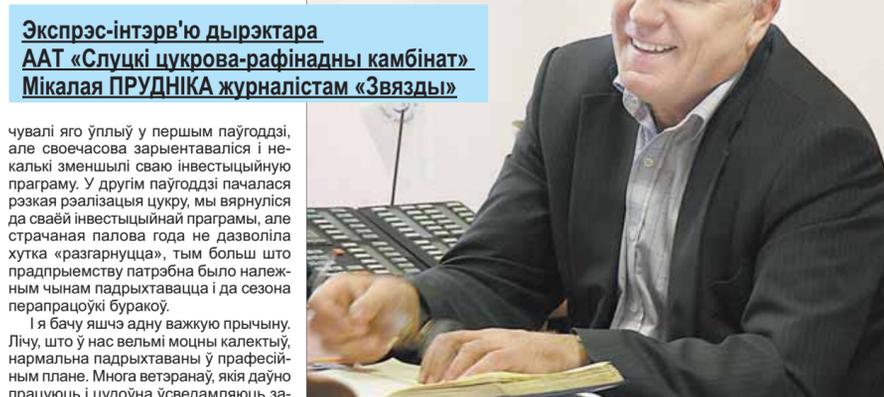
З Гродзенскай вобласці нам пастаўляюць буркі гаспадаркі двух раёнаў, Гэта 40 тысяч тон прадукцыі. У найбліжэйшы час яны хутчэй за ўсё прыйдуць на Сідальскі цукровы камбінат. Так што мы сёння, можна сказаць, аказваем падтрымку Гродзеншчыне.

— **Ці ўдалося вам «адбіцца» ад крызісу?**

— Крызіс абышоў нас бокам.

— **Дзякуючы чаму, Мікалай Паўлавіч?**

— Перш за ўсё дзякуючы запатрабаванасці нашай прадукцыі на ўнутраным і знешнім рынках. Мы павялічылі экспартны патэнцыял у параўнанні з папярэднімі гадамі. Сёння экспарт складае звыш 60 працэнтаў ад агульнага аб'ёму выпускаемай прадукцыі. (38 працэнтаў займае ўнутраны рынак.) А цэны на знешніх рынках таксама ўзраслі, і гэта ў пэўнай ступені дапамагло нам перажыць крызіс. Толькі летась мы ад-

СТАР 2

чувалі яго ўплыву ў першым паўгоддзі, але свечасова зарыентаваліся і некалькі зменшылі сваю інвестыцыйную праграму. У другім паўгоддзі пачалася рэзка рэалізацыя цукру, мы вярнуліся да сваёй інвестыцыйнай праграмы, але страчаная палова года не дазволіла хутка «разгарнуцца», тым больш што прадпрыемству патрэбна было належным чынам падрыхтавацца і да сезона перапрацоўкі буркоў.

І я бачу яшчэ адну важную прычыну. Лічу, што ў нас вельмі моцны калектыў, нармальна падрыхтаваны ў прафесійным плане. Многа ветэранаў, якія даўно працуюць і цудоўна ўсведамляюць задачу. Шмат спецыялістаў з вышэйшай адукацыяй. Усё гэта — касцяк, на які можна абапірацца ў вырашэнні любых задач. Многа людзей сярэдняга, самага працаздольнага ўзросту, якія жадаюць і могуць працаваць. У нас актыўная моладзь, з ёю звязваем перспектывы. Сёння на заводзе працуюць больш за 700 чалавек, цяжкасці кадрую няма, затое ёсць жадаючыя прыйсці да нас працаваць, існуе нават чарга. Сёлета прынялі на работу да сябе ўсяго 15 чалавек, і то за кошт таго, што ўваўлі вакансіі ў сваёй будаўнічай брыгадзе.

Ведаеце, калі калектыў знаходзіцца ў рэжыме перманентнай рэканструкцыі вытворчасці, калі людзі працуюць плычо ў пячоры з праектнымі арганізацыямі, з замежнымі спецыялістамі, з навукоўцамі, то гэта лепшая форма прафесійнай вучобы. Нашы спецыялісты не адчуваюць сябе адарванымі ад еўрапейскай школы цукраварання: яны бываюць у камандзіроўках на замежных фірмах і кожны раз прывозяць нешта новае. Хоць і традыцыйныя формы вучобы мы таксама не забываем.

— **Падчас усіх гэтых складанасцяў на сусветным рынку ці ўдалося вам захаваць статус добрасумлен-**

Разружка машын з новым ураджаем максімальна механізавана.

АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА ПАВІНШАВАЎ УГА ЧАВЕСА З ПЕРАМОГАЙ НА ПАРЛАМЕНЦКІХ ВЫБАРАХ

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка ад імя беларускага народа і сябе асабіста павіншаваў Прэзідэнта Баліварыянскай Рэспублікі Венесуэла Уга Чавеса і ўсіх прыхільнікаў Баліварыянскай рэвалюцыі з перамогай на парламенцкіх выбарах 26 верасня 2010 года.

Парламенцкі дэбнік

НА НІЗКІМ СТАРЦЕ

Да чарговай вясенскай сесіі, якая стартуе з наступнага панядзелка, у дэпутатаў гатоўнасць нумар адзін. Для абмеркавання ў Аваляній зале падрыхтаваны ўжо 35 дакументаў.

Сярод іх дзевяць законапраектаў у першым чытанні, шэсць — у другім, 17 праектаў заканаа аб ратыфікацыі міжнародных пагадненняў і тры часовыя дэкреты Прэзідэнта, — інфармуе Геннадзь ГРЫЦКЕВІЧ, намеснік старшын пастаяннай камісіі па дзяржаўным будаўніцтве, мясцовым самакіраванні і рэгламенце.

Парадак дня, на яго думку, дастаткова насычаны і патрабуе сур'ёзнай паўнаважнасці працы дэпутатаў. Спадар Грыцкевіч адзначыў, што мноства дакументаў зараз знаходзіцца на даражыніцы ў пастаянных камісіях. У дадатак чакаецца ўнесены ў парламент яшчэ каля 25 законапраектаў, пазначаных у плане распрацоўкі на 2010 год, маюць быць ратыфікаваныя 20 міжнародных дакументаў. Таму, натуральна, парадак дня будзе пашырэння, вывядзіць народны абраннік.

Віцэ-спікер Віктар ГУМІНСКІ зарыентаваў калег на супрацоўніцтва з распрацоўшчыкамі на ранніх этапах да падрыхтоўкі законапраектаў. Майліў, няма чаго адкладваць да «святага ніколі» высвятленне спрэчных пытанняў з заканадаўцамі. Ён паведаміў, што ў гэты серас дэпутатаў чакае таксама традыцыйны навучальны семінар. На гэты раз па ваеннай тэматыцы. Запланаваныя і парламенцкія слуханні аб стратэгіі інавацыйнага развіцця нацыянальнай эканомікі. З аэктам на ролі адвакаты д'я навукі. На фоне падрыхтоўкі законапраекта аб дзяржаўнай інавацыйнай палітыцы такая дыскусія будзе да месца.

Сярод самых прыкметных дакументаў, якім дэпутаты могуць даць ход гэтай вясной, — праект закона аб зваротах грамадзян і аб узаўмяляльных крыніцах энергіі. Варта ўвагі і папраўкі ў некаторыя заканадаўчыя акты па пытаннях жыллёвай адносінаў, у закон аб дзяржаўных дапамогах сем'ям, якія выхоўваюць дзяцей. Інтэрас уяўляе таксама ратыфікацыя дагавору з Польскай і аб правілах прыгранічнага руху.

У першы ж працоўны дзень сесіі народныя абраннікі разгледзяць папраўкі ў законы аб рэгістры насельніцтва, аб органах унутраных спраў, а таксама шэраг ратыфікацый. Пераважна гэта пагадненні ў рамках Мытнага Саюза. Так што падступіцца ёсць да чаго.

Зоя ВАРАНЦОВА.

НОВЫЯ ВАДЗІЦЬСЬКІЯ ПАСВЕДЧАННІ ПАЧНУЦЬ ВЫДАВАЦЬ СА СТУДЗЕНЯ 2011 ГОДА

«Пасля праходжання самападрыхтоўкі грамадзянін прыходзіць у экзаменацыйнае падраздзяленне і пры ўмове паспяховай здачы экзамену атрымае новае вадзіцельскае пасведчэнне», — адзначыў намеснік начальніка. Пры гэтым аналагічна плануецца паступіць і з катэгорыяй А, якая дзавяляе кіраваць матацыклам.

Указ аб відафікацыі перавышэння скорасці ўступіць у сілу 6 кастрычніка, паведаміў Максім Падбярозкін. «Мы пачынем кіраваць правіламі ўказа № 454 праз тыдзень, 6 кастрычніка, і ў далейшым заканадаўства будзе пераведзена ў адпаведнасць з яго патрабаваннямі. Якіх адлюстравання пры відафікацыі даволі высокая, таму будзе добра распознавацца не толькі нумары знакі і марка аўтамабіля, але і твар вадзіцеля. Пасля таго, як здымак будзе апрацаваны і супраціўлены ДАІ вызначаць уладальніка аўтамабіля, яму будзе накіравана раздрукоўка выявы з пазначэннем часу, месца фіксацыі і самога транспартнага сродку», — растлумачыў Максім Падбярозкін.

ДАІ прапрацоўвае пытанне аб магчымасці канфіскацыі машыны за паўторнае ваджэнне ў стане алкагольнага ап'янення. У краінах дэлегацыі А і блізкага замежжа такі від пакарання ўжо існуе і прыняты грамадствам. Нягледзячы на ​​тое, што гэтай праблеме ўдзяляецца вельмі вялікая ўвага, яна не страчвае сваёй актуальнасці. Так, за 8 месяцаў бягучага года інспектары ДАІ затрыманы больш як 33 тыс. грамадзян, якія знаходзіліся ў стане алкагольнага ап'янення. Сярод затрыманых — больш як 3 тыс. паўторна. Таму акрамя прафілактыкі неабходна прымаць самыя жорсткія меры рэагавання.

АДДАЗЬЛЕННЕ ПАСОЛТВА БЕЛАРУСІ У САНКТ-ПЕЦЬЯРБУРГ ПРАЦУЕ ў НАРМАЛЬНЫМ РЭЖЫМЕ

Чуткі аб яго захале не адбываюцца рэчаіснасці. Аб гэтым заявіў прас-сакратар МЗС Беларусі Андрэй Савіных, адказваючы на ​​пытанні прадстаўнікоў СМІ наконці інцыдэнту ў аддзяленні беларускага пасольства ў Санкт-Пецярбургу, паведамляе БЕЛТА.

ТОЛЬКІ ФАКТЫ

Па ўзроўні пенсійнага забеспячэння Беларусь займае другое месца сярод краін СНД. Сярэдні памер пенсій у краіне на канец 2009 года склаў 429,5 тыс. рублёў, ці 150 долараў ЗША, у той час як на канец 1995 года пенсія складала толькі 34 долары.

Для параўнання: у снежні 2009 года сярэдні памер пенсій у Расіі склаў 204 долары, Азербайджане, Казакстане і Украіне — па 125 долараў ЗША.

Table with exchange rates for USD, EUR, RUB, BYR, and UZS.

Дэбюракратызацыя правярана на сабе

НА ЯМСКОЙ УСЁ РОЎНА ЦЁМНА?

Як наступіць радывому грамадзяніну, калі ў сітуацыю ўвайсці адказныя асобы чамусьці не могуць? Ці не хочучы? Яны, мабыць, вельмі заняты? Або лямчэ галаву, думаючы на ​​пытанне, дзе грошы ўзяць, каб нешта адрамантаваць, прывесці ў парадак? І чаму, калі не атрымаецца нешта ў вырашэнні праблемы, чыноўнікі не могуць паведаміць пра гэта грамадзяніну пісьмова? Пажадана, каб своечасова.

Віцебшчына — не выключэнне ў сэнсе таго, што грамадзян часта хвалюць пытанні рамонту жылля і двароў, асвятлення вуліц. Зыходзячы з вопыту сваёй журналісцкай работы, смела адзначу, што ў апошні час у Прыдзвінскім рэгіёне вельмі хутка стараюцца рэагаваць на такія пытанні, якія хвалююць грамадзян. Праўда, як высветлілася, бываюць выключэнні...

У «Звяздзе» яшчэ некалькі месяцаў таму быў надрукаваны праблемны артыкул пра тое, што цёмна на Віцебскай вуліцы Ямскай і іншых, якія знаходзяцца вельмі далёка ад цэнтра. Ужо не першы год жыхар ускарніна ходзіць па розных кабінетах з мэтай дабіцца таго, каб па вуліцах (адна з іх мае знакамітую назву Ямскай), у цёмны час сутак было светла. Аляксандр Крывіцкі — бацька трох дзяцей — і не ўтойваў свайго прызвічча. Ён шчыра клапаціўся пра тое, каб не было больш цёмна ўвечары і ноччу ў раёне сярэдняй школы № 23, цэнтры пазашкольнай работы з дзецьмі і падлеткамі. Марыў, каб добраўпарадкавалі тэрыторыю ля школынага стадыёна.

Разам з маймі цёскамі, калі яшчэ снег на двары ляжаў, прайшла па цёмных вуліцах. Каб неаб'яваць у вырашэнні праблемы, я спачатку патэлефанаваў у адміністрацыю раёна, на тэрыторыі якога адсутнічае асвятленне. Ды не знайшоў паразумення. Шчыра кажучы, я не вельмі веруў у тое, што такое непаарозуменне наогул можа быць. Пацуў ад работніка адміністрацыі, што, маўляў, трэба разабрацца, раней ніхто не звяртаўся з такой праблемай, а тут пісаць, тым больш у рэспубліканскай газеце, хочаце... Паабяцаў я пакачаць. Але ж, так у выніку і не разабраліся тды ў сітуацыі. Ці заблылі?

Яшчэ вясной (!) аўтар гэтых радкоў адправіў ад свайго імя зварот па тэме на імя старшыні Віцебскага гарвыканкама. Атрымаў даволі хутка афіцыйны адказ, падпісаны кіраўніком справамі гарвыканкама. Адказ у некалькі радкоў, упэўнены, проста нельга не прачытаваць: «Ваш зварот, які паступіў у Віцебскі гарвыканкам, на падставе часткі 2 артыкула 9 Закона Рэспублікі Беларусі «Аб зваротах грамадзян» накіраваны на разгляд, па сутнасці, у адпаведнасці з кампетэнцыяй. Зварот разглядае УКВБ «Віцебская гарадская ЖКГ». Побач укаваны адрас гэтай арганізацыі (дарэчы, без улічэння кантактнага тэлефона).

Сёння, калі пішу гэтыя радкі, і наасу ўжо на двары верасень заканчваецца. А адказы з гарвыканкама наконці таго, што зроблена пасля разгляду майго звароту, усё няма.

ПАПЯРЭДЖАНА СЕРЫЯ ТЭРАКТАЎ У РОЗНЫХ КРАІНАХ ЕВРОПЫ

Пра дакладныя мэты серыі нападаў супраць гарадоў Вялікабрытаніі, Францыі і Германіі, якія рыхтаваліся, але былі папярэджаныя, як паведамылася, спецслужбамі шэрагу краін, не гаворыцца. Мяркуюцца, што сярод мішэнаў — добра вядомыя будынкі і аб'екты, піша The Times.

Па інфармацыі газеты, планы тэрактаў вывучаліся некалькі тыдняў. Брытанскі прэм'ер-міністр Дэвід Кэмерон быў шакіраваны, калі яму даклілі пра іх падчас адпачынку гэтым летам. Падзорныя (мяркуецца ісламісты) знаходзіліся пад назіраннем некаторых час.

Паводле інфармацыі Sky News, тэракты былі «на прасунутай стадыі планавання, але не непасрэдна ажыццяўлення». Менавіта таму ўзровень тэарытычных пагарзоў, устаноўлены ў Вялікабрытаніі на чацвёртай з пяці ступеняў трывогі — «сур'ёзнай», было вырашана не змяняць. Тым не менш у Францыі ў рамках трывогі, выкліканай раскрываннем тэарытычнай змовы, у аўторак, 28 верасня, былі эвакуаваныя наведнікі Эйфелевай вежы.

СУТКІ ПАСЛЯ АДСТАЎКІ ЛУЖКОВА: ГЕЙ-ПАРАД У ЦЭНТРЫ МАСКВЫ І ПЕРШАЯ ГУЧНАЯ АДСТАЎКА

Услед за адстаўкай мэра Масквы Юрыя Лужкова ў сталіцы з'явіліся першыя прыкметы змены: скандальная будоўля ў цэнтры горада каля сцен Крэмля тэрмінова прыпынена, сталічны чыноўнік, які абінававаецца ў карупцыі, канчаткова звольнены, а гэям наршыце дазволілі правесці акцыю ў цэнтры Масквы.

Выканаўца абавязку мэра Уладзімір Рэсін, у прыватнасці, растлумачыў, што «адлікаў дазвол на будоўніцтва дэпазітара для музея Крэмля на Баравіцкай плошчы ў цэнтры сталіцы». Ён паведаміў таксама, што віцэ-мэр Масквы Аляксандр Рабінін, супраць якога раней была завездзена крымінальная справа аб атрыманні хабару, сам жаждуў сысці ў адстаўку. Ён напісаў заяву пра звальненне па ўласным жаданні. Апроч вышэйпералічаных зменаў, у расійскай сталіцы адбылася іншая не менш значная падзея: актывістам гей-руху наршыце дазволілі правесці акцыю ў Маскве. Самі яны упэўнены, што гэта напрамку звязана з адстаўкай Лужкова, але ў мэры гэты варыянт аспрэчваюць.

Да ведама дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусі

Шостая сесія Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусі чацвёртага склікання пачне сваю работу 4 кастрычніка 2010 года ў 10 гадзін у зале пасяджэнняў Палаты прадстаўнікоў (Дом Урада, Аваляній зала).

Рэгістрацыя дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў будзе праводзіцца 4 кастрычніка 2010 года з 9.00 да 9.50 у фая залы пасяджэнняў.

«Вынікі супрацоўніцтва з Беларуссю натхняюць»

Заявіў днямі Пека Салмінен, кіраўнік праектнай групы Суветнага банка. На яго думку, дзякуючы выкарыстанню грошай Суветнага банка, удалося значна павысіць узровень паслуг і камфарту для вялікай колькасці людзей, якія жывуць у пацярпелых ад Чарнобыльскай аварыі тэрыторыях.

Такую заяву Пека Салмінен зрабіў пасля таго, як банкаўскія эксперты вырнуліся з Беларусі і зрабілі справаздачу пра ўбачанае. А ўбачылі яны, як вынік з заявы Пекі Салмінена, пераабсталявання ў рамках адпаведнага сумеснага праекта школы і жылля дамы. Яны наведвалі, у прыватнасці, каледж у Гомелі, энергаспажыванне якога скарацілася напалову па цэплавой энергіі і ў 2,5 раза — па электрычнасці. Настаўнікі і бацькі, з якімі непасрэдна размаўлялі эксперты, адзначалі значнае скарачэнне прорукоўвай заняткаў у сувязі з нізкай тэмпературай і памяшканнях. Тэмпература ў зімовы час у адной пераабсталяванай школе павысілася з 14 градусаў у 2005 годзе да 20 градусаў у 2009-м.

Таму лагічна, што ўчора савет выканаўчых дырэктараў Суветнага банка ўхваліў дадатковую пазыку для Беларусі ў памеры 30 мільёнаў долараў ЗША на фінансаванне праекта «Разбіліцця раёнаў, пацярпелых у выніку катастрофы на Чарнобыльскай АЭС». Дадатковыя грошы забеспячае правядзенне большай колькасці мераў, аналагічных тым, якія рэалізаваныя ў рамках першапачатковай пазыкі ў памеры 50 мільёнаў дол. ЗША. Праект фінансуе мэрпраемствы па павышэнні энергаэфэктыўнасці, што ўключае ў сябе такія простыя, але важныя справы як замена вокнаў і ўкараненне энергаэфэктыўнага асвятлення ў грамадскіх будынках, рамонт кацельняў, а таксама пераход кацельняў у міні-ЦЭЦ з камбінаванай вытворчасцю цэплавой і электрычнай энергіі. Праект таксама прадугледжвае падключэнне да газавых сетак індывідуальных сядзіб.

Нагадаем, Беларусь стала членам Суветнага банка ў 1992 годзе. Агульная сума пазык, прадстаўленых Суветным банкам для фінансавання адзіначасна праектаў у Беларусі, складае 719 мільёнаў долараў ЗША. Каля трыццаці нацыянальных праграм атрымала гранты на суму 24 мільянаў.

Леанід ТУГАРЫН. Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Чакаючы адказу, раней некалькі разоў я звязваўся з Аляксандрам, ды той канстатаваў, што святляе на праблемных вуліцах не стала.

Тэлефанаваў сёння ў гарвыканкам па нумары на афіцыйным бланку, які атрымаў у якасці кароткага адказу, яшчэ вясной. Вядома, магчыма патэлефанаваць напрамку начальству, прадставіцца, ды і «падняць буру». Але вырашыў паступіць так, як звычайны грамадзянін. Тэлефанаваць прыйшлося доўга. Я, прабачце за падрабязнасці, пакуль чакаў пачатку размовы, і тэмпературу цэла змяраў, бо трохі прыхварэў, гарбату зрабіў і выпіць паспеў... Заняты нумар хвілінку, другую, трыцю. Тэлефанаў па другім нумары. Таксама заняты. Зноў тэлефанаў, зноў... У выніку па адным з нумароў спрацаваў аўтадакзчык.

Тэма зрабіў бы радывы грамадзянін? Думаю, пакрыўдзіўся на чыноўнікаў і больш не турбаваў. Працэнтаў дваццаць пяць напісалі б, верагодна, лісты ў розныя органы са скаргай. Астанія?

Я вырашыў па тэлефоне «109» пацкавіцца, ці ёсць тэлефон прыёмнага ўл. ЖКГ. Далі праз некалькі секунд. Тэлефанаў. Каб, «калі што», пацвердзіць сам факт званкоў, паднёс да трубки майго старога хатняга тэлефоннага апарата дыктафон. Слухаў саіце. Не буду цытаваць поўнасцю. Але напрыканцы мяне запыталі канкрэтна: «Хто вы? Прыватная асоба?» Пацуючы мой адказ, на тым канцы праводу жанчына (адначна, што вельмі) мне парала патэлефанаваць па яшчэ адным нумары.

Махляры могуць маскіравацца пад зборшыкаў подпісаў за патэцыяльных кандыдатаў у прэзідэнты

Аб гэтым карэспандэнту БЕЛТА паведаміў МУС Беларусі. Кампанія стартуе 30 верасня. Некаторыя махляры наўзвонку гэтым скарыстаюцца і ў бліжэйшы час пачнуць хадзіць па кватэрах пад выглядам членаў ініцыятыўнай групы таго ці іншага прэтэндэнта ў кандыдаты на прэзідэнцкі пост. Яны будучы старацца ўверыць у давер'е да грамадзяні, адцягваючы ўвагу, паспрабуючы выкараці грошы або каштоўныя рэчы. Штосці такое адбывалася ў некаторых рэгіёнах краіны ў ходзе нядарнага пералісу насельніцтва. Такія злачыныя характэрныя не толькі для сталіцы, але таксама сельскай мясцовасці. І каб не стаць ахвярай «акцёрна», неабходна патрабаваць у іх адпаведныя дакументы. У МУС растлумачылі, што ў кожнага члена ініцыятыўнай групы пры сабе павінен быць дакумент, які засведчвае асобу, і пасведчэнне, выданае Цэнтрвыбаркам Беларусі. Таксама, як раней паведамылі па старшыню ЦВК Лідзя Ярмошына журналістам, для яшчэ большай празрыстасці выбарчай кампаніі на сайце Цэнтрвыбаркама будучы апублікаваныя спісы членаў ініцыятыўных груп.

ВАСЕМЬ ВЫБІРАЕ АМАТАРАЎ АКТЫЎНАГА АДПАЧЫНКУ

«Адамонт-экспа» Мікалай ДЗЯНІСІМАН. Да яго мы падышлі не выпадкова: зацкавіла навінка, якой раней на аналагічных выставах не бачылі. «Так, удзельнічаць у форуме ўпершыню», — пацвярджае суразмоўца. Гаворка ідзе пра «дамы (абоды дачы) на Валле. Памятаецца, такія раней мы бачылі ў замежных стуж-

1 КАСТРЫЧНІКА — ЗНІЖКІ ДЛЯ ПЕНСІЯНЕРАЎ

У Мінску ў Дзень пажылых людзей, які адзначаецца ў рэспубліцы 1 кастрычніка, лазні, пралні, рамонтныя майстэрні і фотатэлыя прадставяць пенсіянерам значныя зніжкі на паслугі. Аб гэтым карэспандэнту БЕЛТА паведамілі ў камітэце па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Мінгарвыканкама.

Акрамя таго, зніжкі на тавары айчынных вытворцаў будучы дзейнічаць для пенсіянераў у больш як 10 гандлёвых прадпрыемствах горада. Таксама ў святочны дзень пажылым мінчанам прадставіцца магчымасць бясплатнага або льготнага наведвання ўсіх відаў паслуг спартыўнай абстаўкі.

У камітэце па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Мінгарвыканкама расказалі, што на працягу года для пенсіянераў сталіцы дзейнічаюць 30-35-працэнтныя зніжкі на прадстаўленныя цырульніцкія паслугі ў 15 устаноў бытавога абслугоўвання насельніцтва. А да Дня пажылых людзей запланавана правесці серыю мерапрыемстваў і акцыі.

Абзац

Сезон фантанаў завершыцца сёння ў Мінску ўрачыстым выступленнем канцэртнага аркестра «Няміга» ў парку Перамогі. Увесь парк фантаннага гаспадары ў сталіцы цэжка падлічыць — па розных адзнаках, іх у Мінску ад 50 да 100. На балансе «Мінскзелінгаса» знаходзіцца 30 фантанаў, акрамя таго, уласныя фантаны ёсць у прадпрыемстваў і арганізацый горада. Самы стары — у Аляксандраўскім скверы: у 1874 г. быў збудзены ў эксплуатацыю мінскі водаравод і з гэтай нагоды ўстаноўлены першы «вадамет». Найбольша колькасць струменяў — у фантане на плошчы Незалежнасці — іх 700. Самы буйны па памеры — каля Вялікага тэатра оперы і балета: для яго запаняўлена працоўная плошча 300 тыс. літраў вады. Мінскія фантаны «заснуць» да 1 мая.

Са сталічнага ўніверсама «Валгард» эвакуавалі 150 чалавек. 28 верасня ў 18.15 па спецільнай 102 паступіў званок ад невадама, які знаходзіўся ў стане алкагольнага ап'янення. Ён паведаміў, што ва ўніверсаме «Валгард» невадомыя ў масках рыхтуюць выбух, заклалі бомбу. Супрацоўнікамі Маскоўскага РУУС і аддзела дэпартамент аховы Маскоўскага раёна з універсама было эвакуавана прыкладна 150 пакупнікоў і прадаўцаў. Група разбіравання абследавала магазін і прылеглаю тэрыторыя ў вахноўвага праставанна не знайшлі. Асоба тэлефонавага тэарыста ўстаноўлена.

Больш за тысячу ампуль для нарощвання мышчачнай масы выявілі мятнікі ў вагоне цягніка Марыупаль—Мінск. Схаваны тавар гомельскай мятнікі сумесна з памежнікамі выявілі ў пункце пропуску «Церахоўка». У пасажырскім вагоне на паліцах у мяжах для блізняк правадзіцца схавала больш за тысячу ампуль і таблетах анабалікаў, а таксама абсталяванне і прыналежнасці для прафесійнага догляду пазногцяў і веек. Незаконны тавар на суму каля Br82 млн канфіскаваны.

Поўны абзац

Былы вайсковец са штата Місуры (ЗША) двойчы за паўгода выйграваў буйныя грошавыя прызы ў латарэю. У чэрвені г.г. 57-гадовы Эрнст Пален выйграў 1 млі долараў у латарэі «100 Million Dollar Blockbuster». А ў верасні яго выйгрыш склаў ужо 2 млі долараў у латарэі «Mega MONOPOLY». Пасля звальнення з арміі Пален працаваў апэратарам тэхнічнай падтрымкі ў тэлекамунікацыйнай кампаніі, аднак пайшоў на пенсію, калі выйграў свой першы мільён. Па яго словах, у 2006 годзе яго прыслысла, што ён выйграе шмат грошай. Аднак пасля першага выйгрышу ў яго не складалася ўражання, што сон збыўся поўнасцю, і ён працягваў гуляць. Выручаныя грошы пенсіянер вырашыў патраціць на рамонт дома.

Падчас вобшыку, які праходзіў у аўторак, 28 верасня, у маскоўскай фірме па продажы біялігічна актыўных дабавак, з акая высчыслена пяць менеджараў па продажам. Па словах міліцыі, менеджары хацелі ўцячы ад правахоўнікаў. Для гэтага яны высчыслілі з акая на другім паверсе. Усе пацёра атрымалі пераломы і былі шпіталізаваныя. Вобшыкі ў офісе фірмы «Здароўе ад прыроды» працягваюцца. З чым яны звязаныя і ці удалося міліцыі выявіць паруханні, пакуль не ўдакладняецца.

Паводле паведамленняў карэспандэнтаў «Звязды» і інфармагенцтваў.

В соответствии с решением Наблюдательного совета от 27.08.2010 (протокол № 10) ОТКРЫТОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО «БЕЛРЕМСТРОЙСВЯЗЬ»

сообщает об упразднении с 1 декабря 2010 года филиала № 2 открытого акционерного общества «Белремстройсвязь» (224600, г. Брест, ул. Красногвардейская, 114/3) путем слияния с филиалом № 4 открытого акционерного общества «Белремстройсвязь» (230003, г. Гродно, ул. Карского, 8), создав на его базе участок в соответствии с законодательством Республики Беларусь. Претензии принимаются по адресу: 230003, г. Гродно, ул. Карского, 8, тел. 8 0152 74 71 61.

1 КАСТРЫЧНІКА — ЗНІЖКІ ДЛЯ ПЕНСІЯНЕРАЎ

У Мінску ў Дзень пажылых людзей, які адзначаецца ў рэспубліцы 1 кастрычніка, лазні, пралні, рамонтныя майстэрні і фотатэлыя прадставяць пенсіянерам значныя зніжкі на паслугі. Аб гэтым карэспандэнту БЕЛТА паведамілі ў камітэце па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Мінгарвыканкама.

Акрамя таго, зніжкі на тавары айчынных вытворцаў будучы дзейнічаць для пенсіянераў у больш як 10 гандлёвых прадпрыемствах горада. Таксама ў святочны дзень пажылым мінчанам прадставіцца магчымасць бясплатнага або льготнага наведвання ўсіх відаў паслуг спартыўнай абстаўкі.

У камітэце па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Мінгарвыканкама расказалі, што на працягу года для пенсіянераў сталіцы дзейнічаюць 30-35-працэнтныя зніжкі на прадстаўленныя цырульніцкія паслугі ў 15 устаноў бытавога абслугоўвання насельніцтва. А да Дня пажылых людзей запланавана правесці серыю мерапрыемстваў і акцыі.

«Адамонт-экспа» Мікалай ДЗЯНІСІМАН. Да яго мы падышлі не выпадкова: зацкавіла навінка, якой раней на аналагічных выставах не бачылі. «Так, удзельнічаць у форуме ўпершыню», — пацвярджае суразмоўца. Гаворка ідзе пра «дамы (абоды дачы) на Валле. Памятаецца, такія раней мы бачылі ў замежных стуж-

лодкамі. — Завозіць імпартаў? У нашых гарантавана высокая якасць: больш тоўстая тканіна, большая колькасць адсекаў, што на аналагічных выставах не бачылі. «Так, удзельнічаць у форуме ўпершыню», — пацвярджае суразмоўца. Гаворка ідзе пра «дамы (абоды дачы) на Валле. Памятаецца, такія раней мы бачылі ў замежных стуж-

ках, калі сам я падарожнічае з усімі выгодамі ў аўтапрычэпе або аўтадоме: з душам, лядоўняй, плітой для гатавання ежы, спальнымі месцамі і іншым?»

— У нас такі спосаб падарожжа пачаў набываць масавае літаратурна гадзі з два таму. Мы нават рэгіструем зараз грамадскае аб'яднанне «Беларускі клуб караванераў» (так правільна называецца рух — С.Р.) і аўтатурызму». А ўвогуле, аснова руху ў Еўропе была закладзена з 1937 года, а ў цэпым ён адзначыў сваё стагоддзе.

— Гэта зусім іншы напрамак — актыўным адпачынку, — тлумачыць набытую папулярнасць у беларусыя «аўтадамоў» і прычальных «дачаў» Мікалай, сам, дарэчы, у Мінску інструктар па турызме. — Усе мы вырапілі з палатак, а цяпер актыўны адпачынак патрабуе крыху іншага. Гэта мабільнасць у перасоўванні, эканамічнасць, бо не трэба плаціць за начлег, камфортнасць.

Набыць, напрыклад, прычэп-«дачу» можна як буюлю ў карыстанні, так і новую. У першым выпадку гэта будзе каштаваць ад 5 тысяч долараў («аўтадом»), тым больш нумар, будзе каштаваць даражэй.

...У сталічнага таварыства з абмежаванай адказнасцю «Галімерзварка» — уласная вытворчасць надзіманых лодак з ПВХ. На айчынным рынку фірма — з 2005 года, пастаянны ўдзельнік выстаў для паліаўнічых, рыбало

Зварот у карпункт

ЦІ КАШТУЕ СТОЛЬКІ КАХАННЕ?

У карпункт патэлефанавала чытачка нашай газеты Валяціна Іванаўна К. і падзялілася сваёй сямейнай непрыемнасцю. Яе дачка, малады спецыяліст, супрацоўніца адной з устаноў абласнога цэнтру, стала ахвярай махлярства. Як лічыць жанчына, да дзяўчыны быў прыменены гіпноз, і яна аддала ўсе грошы, што ляжалі ў кашальку. Добра, што сума аказалася не вельмі вялікая. Але 1200 тысяч рублёў, як вядома, для маладога спецыяліста значная страта. Дачка — дзяўчына сціплая, яна не звярнулася ў міліцыю, бацца, калі даведваюцца яе калегі альбо знаёмыя, то будзь смяяцца, як з дурніцы. Бо хто ж у камп'ютарны век паверыць у добра-зачыліх цёткаў, якія здымаюць пошту на вуліцы? Але цётка такіх — колькі хочаш. Чытачка лічыць, што праблема ёсць, і таму трэба нейкім чынам інфармаваць людзей аб праваў і прыёмах абароны ад такіх махляроў.

З выказваннем у нейкай меры пагадзілася і памочнік пракурора Брэсцкай вобласці **Вольга ДЗМІТРУК**. Сапраўды, праблема ёсць, і далёка не ўсе пацярпелыя ад махлярства звяртаюцца ў праваахоўныя органы. Адна тым самым прызначаюць сваю ўласную вину: не правілі патрэбную рашучасць, ды і слабы бывае чалавек, асабліва жанчына, калі ёй абяцваюць вярнуць, прываражыць, прымусяць пакахаць. Іншая проста баюцца быць высмятымі, некаторыя не вераць, што злачынцы можна злавіць. А дарэмна: чым болей інфармацыі, тым лягчэй выплыць і затрымаць зламысніка.

Надаўна ў Кобрыве абдыёўся суд над прафесіяналам высокага класа, калі можна прыміняць гэтыя словы да злоснай махляркі і падманшчыцы. Яна была асуджаная — на розныя тэрміны зняволення ў Гродне, Салігорску, іншых гарадах — ужо пяць разоў. Але выходзіла з турмы і бралася за сваё. Відца, таму, што «бізнэс» Святланы Р. прыбытковы, а вымушаныя адзіці дама разглядае як частку работы. Яна мае два добрыя катэдры ў розных гарадах краіны, яшчэ сякую-такую нерухомасць, грамадны зарэгістраваны на імя іншых асобаў. А таму здабывае спецыфічным спосабам.

На гэты раз ахвярай яна выбрала ў Кобрынскім парку, які вельмі прыгожа добраўпарадкавалі да леташніх «Дажынак». У старым парку цяпер заўсёды шмат людзей. Вольптына гаспадарка сярод мінаку спрактыкаваным вокам хутка выбрала сумнаватую дзяўчыну і загаварыла з ёй аб праблемах асабістага характару. Калі зра-зумела, што патрапіла на балочка, асмялела і загаварыла аб страшнай «псоце», якая наве-дзена на бедную гаспадарку. І не відаць той часіка ніколі, пакуль не будзе знятае страшнае закляцце адным ёй, дабрачынлівай цётцы, вядомым чынам. А каб зусім «дабіць» ахвяру, гэта значыць, прымусяць паверыць у магчымую здольнасць «знахаркі», апошняе дае напалоўна дзяўчыны іголку, загадвае заціснуць у руцэ і перайсці праз дарогу. Калі іголка паначне, значыць, на табе праклён. Небарак няспешна пераходзіць вуліцу, раскрывае далонь... і бачыць чорную, як вугаль, іголку. Сумненню не застаецца. Дзяўчына ідзе дадому, збірае ўсе запалыя ланцужкі, завушніцы, пярсцёнкі, — галоўнае нічога не забіцця, няшчасце можа свахацца нават у самай маленькай залатой цапцы, так казалі знахарка, — і нясе на ўмоўленае месца «адгаворваць». Такім чынам, за дзень у адной кобрынскай дзяўчыны яна здобывае золата на суму 1730 тыс. рублёў, у другой — амаль на тры мільёны. Магчыма, былі і іншыя пацярпелыя.

На судзе яна потым расказа пра штурскіх іголкаў. Прыём, заснаваны на лоўкасі руку, даўно на ўзбраенні 51-гадовай махляркі. Яна непрыкметна мяняе іголку і сама заціскае руку ахвяры, а калі та, перайшоўшы дарогу, раскрывае руку, то бачыць сапраўды паначне-ную іголку. Такіх прыёмаў у зламысніцы няма-ла. Святлана ахвотна давала паказанні, што

назваваецца, супрацоўнічала з судом, бо гэта ёй выгодна. Яна і тэрмінаў пакарання ніколі не адбывае да канца. Напрыклад, перадапошні раз, у 2007 годзе, яе асудзілі на шэсць з паловай гадоў. Паводле прыговору, яшчэ павіна сядзець, а яна, як бачым, паспела «напраца-ваць» на новы тэрмін. З калоніі ж выпускаюць за добрыя паводзіны, якімі заўсёды вызначаецца наша «геранія». Да таго ж яна — шматдзятная маці. І ніколі не прамае ўспомініць пра свае мацярынскія абавязкі ўкасацыйных скаргах,

паверсе, але ён развёў рукамі: сапраўды, такіх можна прыцягнуць да адказнасці толькі калі за руку схопіш, а так — наведальніку процьма, і хто з іх за чым ідзе — не пазнаеш. Так што абараніць сябе ад такіх зламыснікаў людзі павіны найперш самі.

Як паведаміў карэспандэнт «Звязды» **памочнік пракурора Кобрынскага раёна Андрэй КАНЮШКА**, на гэты раз гаспадарка падманшчыца атрымала тры гады пазбавлення волі. Чакаць, што пасля пятага разу жанчына стане на шлях выпраўлення, хацелася б, але мала ў той веры.

На жаль, ёсць цэлая група людзей, якія забяспечваюць сваё далёка не беднае існаванне такім вокам чынам. І ніхто не ведае, колькі іх. Толькі вош ахвярамі яны выбіраюць найчасцей маладых дзяўчат альбо жанчын, якім абяцваюць за грошы нейкае прывіднае каханне, а зацудо і вырашэнне ўсіх асабістых праблем. І многія гаджаюцца. Ёсць у махляроў прыёмы яшчэ больш агідныя, калі патэнцыйнай ахвяры раптам гавораць пра невядомае хваробу і абяцваюць пазбавіць ад яе. Іншым разам проста кажуць пра пошту, якая наведзена на грошы. Гэта самы прости і даступны шлях завалоцца пачынаць: чалавек прыносіць і аддае сам. Так было і на мінулым тыдні ў Брэсце. На вуліцы Савецкай да 53-гадовай жанчыны падшлі незнаёмыя і сталі гаварыць пра пошту і розныя беды. Пасля гэтага яна паехала дадому з

адной са «знахарак», узяла там 800 долараў, потым звяла з банкаўскай карткі яшчэ 3 мільёны рублёў і ўсё гэта ў папярвоў скрутку аддала махляркам. Пасля «сеанса» зламысніца вярнула скруткі і папярэдзіла, што яго нельга адкрываць тры дні. Але дома жанчына ўсё-такі разгарнула паперу... Зламысніцы зараз знаходзяцца ў вышукі. І аператыўнікі не выключаюць, што адпетыя махляркі выкарысталі гіпноз ці іншыя віды ўнушэння.

Хочь праваахоўнікі і не любяць выкарыстоўваць слова «гіпноз», бо яго наўнянасць падчас здзяйснення злачынства амаль немагчыма даказаць, але ж цалкам відавочна, што гэтыя людзі валодаюць дарам нейкага ўздзеяння на псіхіку. Аўтар гэтых радкоў сутыкнулася з падобнай брыдотай у 2007 годзе. Правільна сказаць, спазнілася на некалькі хвілін, каб папярэдзіць махлярства і падман. Мама тады ляжала ў аддзяленні рэабілітацыі пасля цяжкай аперацыі. У палатце яшчэ былі яе равесніца і жанчына гадоў сарака. Дык вось заходжу ў палату, а яны разгубленыя, вочы хаваюць. Мама кажа, каб я аддала бабунчы-чуседаў 60 тысяч рублёў, якія яна толькі што пазычыла. Аказалася, у палату зайшлі дзве мілавідныя жанчыны і сталі нараспей ім гаварыць пра нейкія цудадзейныя апараты для рэабілітацыі, якія паступілі ў якасці гуманітарнай дапамогі. Гэтымі масажарамі візіцёркі абяцалі выплечыць любую хваробу. Потым аказалася, што за «гуманітарку» трэба заплаціць зусім драбязу, накітавалі транс-партных расходаў добрым валанцёрам. У мамы грошай не аказалася. «Пазычыце ў суседкі!», — падказала вядомае «добра-дзейка». Словам, усе дзурныя выклілі па 60 тысяч за капеачныя кітайскія цацкі, якія я адрозу ж выкінула ў сметніцу. Ці-кава, што пацыенткі так і не змаглі раска-заць, як усё атрымалася. Усе саромеліся, асабліва маладзейшая, але справа была зробленая. Я расказала пра здарэнне міліцыянеру, што дзяжурчыца на першым

паверсе, але ён развёў рукамі: сапраўды, такіх можна прыцягнуць да адказнасці толькі калі за руку схопіш, а так — наведальніку процьма, і хто з іх за чым ідзе — не пазнаеш. Так што абараніць сябе ад такіх зламыснікаў людзі павіны найперш самі.

Я раіць нашым чытачам **урач-псіхатэра-пеўт абласнога Цэнтру эідэміялогіі, гігіены і грамадскага здароўя Ігар ПРАЦКАЙ-ЛА**, усе праблемы трэба кінуцца вырашаць у спецыялізаваных установах. І адрозу ставіць пад сумненне дзейнасць прапаную дапамогі незнаёмым людзям. Павіна ўзняць пытанне: калі знахарка такая дасведчаная, умелая, то чаму яна не адрэе ўласную кантору і не працуе легальна? Пра гэта можна яе і папытаць. Мы ж не ўспрымем усур'ёз чалавек, які ў парку на лаўцы прапануе палячыць зуб. А тут чаму ўспрымем?

Наогул Ігар Янавіч лічыць падобныя рэчы праблемай нашай культуры і выхавання. Трэба быць самім пільным і размаўляць пра гэта з дзецьмі, бо часцей за ўсё ахвярамі становяцца менавіта маладыя дзяўчаты. А таксама некалькі простых правілаў. Калі суразмоўца выклікае падарожні, старцаца не глядзець яе ў вочы. Добра было б яшчэ паклікаць каго-небудзь да сябе, або проста рэзка адсыці і пазбегнуць непажаданнага кантакту.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

З роду Салежкі паходзіць і пенсіянерка Ларыса Печкурова, жыццярадавая жанчына, не зважаючы на свой пажыты ўзрост. Яна нарадзілася ў вайну, і, азіраючыся на мінулае, усё ж не лічыць сваё дзяцінства сумным і безвыходным. Кажы, што людзі тады працавалі сапраўды цяжка і шмат, але суседнічалі і сябравалі паміж сабою шчыра і мацней, як цяпер. І спявалі куды больш. Дзяцінства было гападна-ватым, але не менш цікавым, чым у цяперашніх дзядзю, з вялікай прагай да пазнання і адкрыцця свету, прагай вучыцца. У памяці Ларысы ўрэзаліся дзве спелуныя і галасістыя жанчыны — Аўдоў-ця Біркуова і Настасся Салежка, якія ніколі не вярталіся з поля ці фермы без песні.

Сённяшнія жыхары Салегаў Сідурова, Васіль Мохараў і Вольга Піскунова ў час працы на сваіх сядзібах і падвор'ях.

САПЕГІ І САПЕЖКІ

чыталі ягоньня нататкі пра розныя мясціны гэтага краю, пра паданні і легенды. Я вырашыў звярнуцца па дапамогу да краязнаўцы і вош пра што даведваюся. — Канцлер ВКЛ Леў Сапега да гэтай вёскі дацэння не меў, на сененскай зямлі ў першай палове 16 стагоддзя жыві ягоны далёкі сваяк, збудзельнік папярэдняк Дамітры Фёдаравіч Сапега, які стаў вядомы і тым, што ўзвёў у Сяно замак. Першага гадзання пра вёску, нажал, не знойдзена, — удакладніў па тэле-фоне Васіль Бандарэвіч. — Прозвішча Сапега некалі было вельмі распаўсюджанае, і неабавязкова гэта былі зможныя людзі. Хутчэй за ўсё першымі жыхарамі Салегаў з'яўляліся прыгонныя сяляне менавіта з гэтымі прозвішчамі. Што датычыцца садавіны, і ў прыватнасці грушы сорту «сапаянка», дык версія, што гэты гатунак — які ці з'явіўся ў той далёкі час, ці вельмі падабаўся Салегам, — мае права на існаванне. Са слоўніка тапанімічных на-зваў пад рэдакцыяй Жучкевіча даведваюся, што ў Беларусі ў нашы дзень вёскі Сапегі. Другая — у Бешанковіцкім раёне. Няўжо і там не захаваўся старажытны і славу-тае прозвішча? Анатоль КЛЯШЧУК. Фота аўтара.

— Іх слухала ўся вёска. Вельмі хораша Салегаўкі выводзілі на вяслелля і Пуллі! — прыгаварыла Ларыса Кір'яўна Печкурова. Яе суседка, Вольга Піскунова, нарадзілася ў 1933 годзе і добра памятае пераезд з хутара — час масавага перасялення і ўступлен-ня ў калгас «Сталінін». Калгас славіўся палываю і асабліва сваімі жанчынамі-пальвадоўцамі, якіх зацымнаў ішоўвалі званам «ганаровыя калгаснік». Вонавукаў сцяну бачоўскай хаты Вольгі Піскуновай некалькі дзядзюгодзіў не пакідае вышывы здымак у рам-цы яе матулі-ўдарніцы.

— На мінскіх вуліцах вісяць ме-марыяльныя дошкі ў памяць вёс-коў людзей, дык чаму ў вёсцы на хаце не можа быць ганаровы знак? — перапытае колішня на-стаўніца. Аляксандр Мядзведзёў па ба-бін лініі таксама з Салежкаў. Яка-ра ў бабін хаче ён часова пусціў свае карані, стварыў жыўлага-доўчы падворак, трымае ажно сем кароў. Афіцыйна працуе малако-зборшчыкам і прызначаюць у вёсцы старостам. Сваіх маленькіх дачок штуронаці возіць у школьную ўста-ноў у суседнюю вёску Машчоны. Паколькі ніякіх перспектывы Сапегі

не маюць, раней ці пазней сям'я збіраецца перабрацца бліжэй да райцэнтру.

У жыхара з трохгадовым пен-сійным стажам Васіль Мохарава намеруў мяняць від на жыхарства няма. Трыццаць гадоў таму ён прыхаў у Сапегі з Добрушскага раёна Гомельшчыны. Абудоваўся, прыжыўся, разгаспадарыўся. Дапамагаў іншым узводзіць хаты і прыбудовы, цяпер зноў і складае лані.

— Мне тут добра. Усё, што трэ-ба для нармальнага жыцця, затае жыцця, маюць конь, карова, сад-агарод. Калі ў чалавека добра-е здароўе і умелыя рукі, у яго ўсё атрымаецца! — з аптымістычным ноткамі разважае колішня калгас-ны механізатар.

Светла ў Сапегам не надта добры ўраджай бульбы, затае яблыкаў — колькі хочаш. А усё грушы старадаўняга летняга сор-ту «сапаянка», некалі вельмі па-шыранага на Беларусі, ні ў адным сапегуўскім садзе не знайшоў. Ці паходзіць гэты садавінавы гатунак ад магнацкага роду — ні Васіль Мохараў, ні ягоныя суседзі-пенсі-янеры не ведаюць і таму паралі-завруцца да вядомага раённага краязнаўцы, школьнага настаўні-ка з Сяно Васіля Бандарэвіча, бо ў раённай газеце неаднойчы

КАСА І «КРАСА»

Да валасоў дзяўчыны або жанчыны ў трады-цыйнай культуры ўсіх славянскіх народаў было асабае стаўленне. Іх укладка, характар завіва-ня, некаторыя дадатковыя атрыбуты сведчылі аб сацыяльным статусе іх уладальніцы і яе ха-рактары.

- Жанчыне катэгарычна забаранялася з'яўля-цца на людзях з непакрытай галавой і распушчанымі валасамі.
- Распушчаныя валасы лічыліся прыкметай «дур-нога тону»; часцей за ўсё яны сімвалізавалі пераходны стан іх уладальніцы. Так, раней існаваў абрад, пры якім жанчына, якая страшала мужа, хадзіла з распу-шчанымі валасамі на працягу сарака дзён.
- Распушчаныя валасы былі знакам «выключа-насці» іх уладальніцы са свету традыцый і прынятых грамадствам культурных каштоўнасцяў.

У кантэксце вясельнага абраду валасам нада-

валасы выключна ўвага. З імі выкон-ваюцца цэлы шэраг вельмі важных ры-туальных-абрадавых дзеянняў.

- Падчас «пасаду» жаніх крывападобна выстры-галі або выпальвалі валасы, нявесце некалькі разоў расплёталі і заплеталі валасы ў некалькі кос.
- У касу нявесце ўпліталі «карасу» (чырвоную нуд-боку, якая выконвала ролю абярэга ад сурокаў і злод-разчыльчых гасцей).
- На Навагрудкуе да гэтай пары захаваліся над-звычайна змястоўныя па сваёй сутнасці абрад: пасажоная (або хросная) маці брала некалькі валасінак з галавы жаніха і нявесцы, скручвала іх, пераплітаючы паміж сабою, і спальвала, каб навечна злучыць маладых.
- Пасля вясельна жанчына змяняла сваю прычоску: яна расчэсвала валасы на прабор, заплетала іх у дзве касы і укладвала ў выглядзе гнязда (сямянага).

Аксана КАТОВІЧ, Янка КРУК.

Пра старшага лейтэнанта Алега Па-лянка ад яго саслужыўцаў можна пачуць толькі добрае: заўжды ветлівы, выдатна ведае сваю справу. Пасада інспектара по-шукі аддзела аператыўнага рэагавання і пошукі ДАІ УУС Гомельскага аблвыкан-кама патрабуе ад Алега не толькі глыбо-кіх спецыяльных ведаў, але і выдатнай фізічнай надрыхтоўкі. Пра выніковасць яго службы гаворыць наступнае: сёлета асабіста раскрасыў некалькі злачынстваў, выявіў больш за паўтара сотні парушэн-няў Правіл дарожнага руху, больш за трыццаць п'яных і кіроўцаў, якія не мелі правоў, спыніў інспектар на дарозе, якая вядзе да бяды.

Побач з партрэтам Алега Палянка дар-рэчы будзе фотаздымак нумара яго служ-бовага аўтамабіля — карашчкі надпіс на шыльдачыні «Я люблю Беларусь» выдатна перадае сутнасць характару маладога ін-спектара. Яўген ПЯСЕЦКІ.

З БОЛЕМ У СЭРЦЫ

У спякотны летні дні то-нус сасудуў знізіўся, артэ-рыяльны ціск натуральным чынам упаў, і шэраг белару-скіх-гіпертонаў прынялі ра-шэнне адмовіцца ад гіпатэн-зіўных сродкаў. З першым па-халаданнем у гэтай катэгорыі заявілі аб сабе гіпертанічныя крызы і інсульты. Усё таму, што гіпертанія нельга лячыць час ад часу. Піць прызнача-ныя ўрачом препараты трэба пажыццёва, а не ў залежнасці ад лічбаў ціску!

Нават у ЗША толькі 34 пра-цэнты гіпертонаў дасягаюць мэтавага ціску — 140/90 мм рт. сл. І гэта пры тамтэйшым узроўні медыцыны, бясплат-ных препаратах на страхавой медыцыне і г.д. Усё проста: адзін забывае піць препараты, другі лянуецца, трэці наогул не лічыць патрэбным... Словам, праблема не ў медыцыне, а ў чалавечай прыро-дзе, псіхалагічным феномене. Заўважана пры гэтым, што самымі прыхільнымі лячэнню за-стаюцца людзі з высокім узроўнем інтэлекту і адукацыі. Гэтая катэгорыя пацыентаў найлепш разумее канчатковую мту...

Нізкая прыхільнасць пацыента лячэнню застаецца сёння асноўнай праблемай спя-сховага лячэння гіпертаніі. Так, адзін прэпа-рат на працягу года прымае каля 60 працэнтаў хворых, два препараты — чварць тых, каму гэта паказана, тры препараты — 10 працэн-таў.

- Віцебск, Аліна. Маці зараз трэба набывць танометр. На што трэба звярнуць увагу падчас па-купкі?
- Манжэтка павіна надавжаць на плячо. Для звычайных хатніх вымярэнняў падыходзяць аўтама-тычныя ці паўаўтаматычныя пры-боры. І адзін, і другі вельмі простиы ў выкарыстанні.
- А што рабіць, калі ўпершы-ню ў здаровага чалавека ціск аказвае звыш 140/90?
- Трэба неадкладна ісці да ўрача-тэрапеўта, які вырашыць, ці патрэбныя іншыя даследаван-ні.
- Лагойск, Марыя Сцяпану-на. Артыярыяльны ціск — 180/100. Ёсць яшчэ кісты на нырках... Прымаю індапамід, лізінапрыл, дэльтазем, кафефрон. Як зні-зіць ціск?
- Зніжэнне ціску можа не заі-рацца з-за таго, што дозы прэпа-ратаў, якія вы прымаеце, — неда-

Фота Таццяны ПІРЭС.

таў. Між тым, адным прэ-паратам гіпертанію можна лячыць літаральна ў 30 пра-цэнтах выпадкаў. Большасць патрабуюцца камбіна-цыя тэрапія, адваведная да-зброўка... Эфектыўнасць жа лячэння гіпертаніі «вымяра-ецца» колькасцю інсультаў і інфарктаў. На жаль, тэндэн-цыя да зніжэння апошніх у час пакуль не назіраецца.

Падчас даследаванняў ня-рэдка выяўляецца адсут-насць належнай прыхільнас-ці лячэнню і ў сімках урачоў. Яны часам неахайна ставяцца да прызначэнняў, не паспява-юць патлумачыць пацыенту, навошта ўсё гэта трэба. А наш пацыент і сам рады ўхіліцца ад лячэння. Маўляў, прыра-зкі дарагія, дазіроўкі вялікія, дык для ныр-каў пачанню шкода... Аднак верагоднасць уз-нікнення пачобных эфектаў ад лячэння проста не супастаўляльная з верагоднасцю развіцця ўскладненняў гіпертаніі. Калі ж ёсць апасенне адносна бяспекі для страўніка таго ж кардыяс-пірыту, то можна перад прыёмам з'есці палову банана або двойчы ў год прывітаць курс амезу, насення льюн.

А на пытанні чытачоў адказала падчас «пра-мой лініі» вядучы навуковы супрацоўнік лаба-ратары артыярыяльнай гіпертаніі Рэспублікан-скага навукова-практычнага цэнтру «Кардыя-логія» Марыя ЛІВЕНЦАВА.

артэрыяльная гіпертанія. Але гэта не значыць, што калі клімат завер-шыцца, праблема знікне. Проста захворванне пачало працякаць менавіта ў гэты перыяд. Таму трэ-ба лячыцца.

Ціск мяняецца ва ўсіх людзей. Тое, што ў вас ён, як вы кажаце, скача, абумоўлена асаблівасцямі вашай нервовай сістэмы. Для таго, каб больш дакладна вызначыцца з лячэннем, праводзіцца такое да-следаванне, як сутачнае маніта-рыраванне артыярыяльнага ціску, калі на працягу сутак спецыяльны манітор запісвае ўсе хістанні ціску, пасля чаго доктар вызначаецца з прызначэннямі.

— Гэта робіцца ў балніцы? — Амбулаторна. На працягу звычайнага дня.

— Я прымаю эналапрыл, эгі-лок... Можа, іх нельга ў вялікай дозе? — А якія самыя высокія лічбы ціску бывалі?

— Можа быць 160.

— І ў гэты момант самадчуван-не змяняецца?

— Дранна ябе адчуваю.

— На жаль, артыярыяльная гі-пертанія можа пачынацца воль так рана. Пасля нейкай стрэсавай сітуацыі... Па-першае, трэба звяр-нуцца да неўролага, каб высвет-ліць, ці патрэбна вам спецыфічнае лячэнне ў неўролага або псіхатэ-рапеўта. Па-другое, у любым вы-падку, чым былі было выклікана павышэнне артыярыяльнага ціску, вельмі патрэбна назіранне і лячэн-не ў тэрапеўта. Препараты, якія прымяняюцца для лячэння вашай гіпертаніі, — гэта метапалол, карведылол, небівалол. Лекі гэ-тай групы здымаюць напружан-не, зніжаюць ціск, запавольваюць частату сардэчных скарачэнняў і дазваляюць запавольваць прагрэ-саванне хваробы.

— Вам не хапае прэпаратаў, якія вы прымаеце. Можна павя-

лічыць дозу прэпаратаў, перай-сці на іншыя лекі або дадаць да таго, што ёсць, трэці прэпарат, самы неабходны ў вашым лячэн-ні — магнагон. Гэта індапамід, рэтард. Дазіроўка — 1,5 або 2,5 мг раніцай да ежы. Калі тры гэтыя препараты не акажуць належнага дзеяння, тады трэба дадаць яшчэ адзін — амладыпін 5 мг. І з дапа-могай такой схемы вы павіны да-бівацца зніжэння ціску да 140/90 і ніжэй.

— Але ж ніжэй ў мяне 60...

— Значыць, трэба абследа-вацца, зрабіць эхакардыяграфію, ультрагукавое даследаванне сэр-ца і высветліць, з чым звязаны нізкі ніжні ціск. Гэта бывае пры парку аарталнага кілапа. Але пакуль будзеце абследавацца, асноўнае лячэнне трэба працяг-ваць.

Гродна, Сяргей. 21 год. З красавіка ў мяне пачаў уздымаць-ся ціск. З-за гэтага я нервуноў. Твар гарыць...

— А якія самыя высокія лічбы ціску бывалі?

— Можа быць 160.

— І ў гэты момант самадчуван-не змяняецца?

— Дранна ябе адчуваю.

— На жаль, артыярыяльная гі-пертанія можа пачынацца воль так рана. Пасля нейкай стрэсавай сітуацыі... Па-першае, трэба звяр-нуцца да неўролага, каб высвет-ліць, ці патрэбна вам спецыфічнае лячэнне ў неўролага або псіхатэ-рапеўта. Па-другое, у любым вы-падку, чым былі было выклікана павышэнне артыярыяльнага ціску, вельмі патрэбна назіранне і лячэн-не ў тэрапеўта. Препараты, якія прымяняюцца для лячэння вашай гіпертаніі, — гэта метапалол, карведылол, небівалол. Лекі гэ-тай групы здымаюць напружан-не, зніжаюць ціск, запавольваюць частату сардэчных скарачэнняў і дазваляюць запавольваць прагрэ-саванне хваробы.

Святлана БАРЫСЕНКА. (Працяг будзе.)

Филиал «Центр «Белтехинвентаризация»

- Оценка оборудования и транспортных средств
- Оценка недвижимости и сетей всех форм собственности
- Независимая строительная экспертиза

ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ НЕДВИЖИМОСТИ

№ лота	Наименование объекта	Адрес объекта	Продавец	Краткая характеристика	Начальная цена продажи, бел. руб.	Сумма задатка, бел. руб.
1	Здание прачечной и химчистки (инв. № 336/С-6527)	г. Наровля, ул. Корзуна, 51	ОАО «Наровлянский КБО»	Одноэтажное кирпичное здание общей площадью 481,8 кв. м. Перекрытия — ж/б плиты	134 506 690	13 450 670

Срок подачи заявления До 17.00 1 ноября 2010 г. по адресу: г. Гомель, ул. Красноармейская, 34/а
Дата, время, место проведения аукциона 22 ноября 2010 г. в 11.00 по адресу: г. Гомель, ул. Красноармейская, 34/а, Гомельское областное управление Филиал

ААТ «Світанак»: БЛІЖЭЙ ДА ЦЕЛА!

Ці здольнае буйное прадпрыемства па пашыве трыкатажных вырабаў забяспечыць не толькі шырокі асартымент і высокую якасць, але і хутка рэагаваць на змены моды, задавальняць попыт як кансерватыўнага, так і пераборлівага спажывача? Волны работы ААТ «Світанак» — аднаго з вядучых айчынных вытворцаў трыкатажных вырабаў з бавоўны для дарослых і дзяцей — таму пацвярдзэнне...

Скелтыкі мяркуюць, што айчыны трыкатаж саступае адпаведным вырабам замежнай вытворчасці. Маюць, завезенае — куды больш разнастайнае, прывабнае, таннае. У творчай групы «Світанак» — мастакоў і мадэльераў — іншы погляд на беларускія рэчы...

Перш за ўсё трэба значыць, што актыўнае прадпрыемства складаецца з прафесійнай моладзі, апраўданы не здольнасцю ствараць кепскія калекцыі для такіх, як самі. Усе мастакі і мастакі-мадэльеры «не варшава ва ўласным соку», а маюць рэальную магчымасць рэгулярна бываць на прэстыжных еўрапейскіх выставах тканін і гатовых вырабаў. Такія паездкі натхняюць, падтурхоўваюць да нараджэння новых вобразаў і адначасова не дазваляюць пагадзіцца з тым, што беларускае — правільнае ды яшчэ дарогае. У адказ на такое меркаванне загадваецца хіба адно: няма прарока ў сваёй Айчыне. Што да кошту, то вырабы падобнай якасці за мяжой у разы даражэйшыя! Танна ж бялізна нярэдка проста не з'яўляецца натуральнай. На-

рэшце, варта замовіць слова і аб тым, што па набыцці новага абсталявання і прадастаўлення творчому актыву самых шырокіх магчымасцяў для рэалізацыі свайго патэнцыялу «Світанку» фактычна няма роўных. Днямі калекцыю ААТ «Світанак» вярнуўся са штогадовага маскоўскага кірмашу, дзе адбылася прэзентацыя калекцыі «Вясна-лета 2011». Абнаўленне асартыменту на прадпрыемстве адбываецца двойчы на год, так што вясной у Маскву паедзе калекцыя «Восень-зіма 2011/2012». Такім чынам, кожная калекцыя рытуецца на працягу паўгода. — Мастацкі калектыў у нас у асноўным малады, таленавіты, а значыць, з вялікай колькасцю ідэй, — кажа начальнік аддзела распрацоўкі новага асартыменту ААТ «Світанак» Ірына КАЗІМІРАВА. — Кіраўніцтва прадпрыемства цудоўна разумее, наколькі важна пастаянна вучыцца, эксперыментаваць, падсілкоўваць фантазію і адначасова мець магчымасці для рэалізацыі гэтай самай фантазіі. Таму мы рэгулярна наведваем міжнародныя выставы

еўрапейскай моды, дзе набіраем новых уражанняў. Не так даўно вярнуліся з парызскай выставы, дзе азнаёміліся з апошнімі тэндэнцыямі гатовых вырабаў — адзення і абутку, палатнаў, калярывай гамы, аксесуараў... Былі мы сёлета і на міланскай выставе, дзе большы акаўнт робіцца на палотны і малюнку. Выставы — абсалютна розныя, можна сказаць, кожная пралінае сваю моду, але галоўнае, што там ёсць чым натхніцца. Убачанае спрыяе самавыражэнню, заражае жаданнем не спыняцца... У выніку нашы творцы нараджаюць не толькі калекцыі, якія можна назваць, але і такія, з якімі можна ўзяць удзел і нават перамажам на прэстыжных айчынных конкурсах «Млын моды». Штогод лаўратамі конкурсу становяцца нашы мастакі-мадэльеры Аксана Хлопчанка і Міхал Мытнік. Сёлета з вялікім поспехам калекцыю прадставіла яшчэ і Кацярына Чабатарына.

Новую калекцыю «Світанак» — «Люкс» — шукайце вясной 2011 года ў фірменных і буйных магазінах.

Мастак Ганна НІКАЛАЕВА: — Я была на сёлётай міланскай выставе, прысвечанай тканінам і прыкладным матэрыялам — карункам, нашывам, тасме, плетэнню. Тканіны — проста прадмет мастацтва. Апісаць прадстаўленае словамі немагчыма. Гэта былі не толькі трыкатажныя палотны, якія мы выкарыстоўваем у сваіх калекцыях, але і шэраг іншых... Што асабіста мне дало гэта сузіранне? Як мастак, я магу ўзяць на ўзровень некаторыя калярковыя злучэнні, пазныць вынаходніцтвы. Цікавым, напрыклад, мне падаўся элемент сканіраваных карункаў, якія ствараюць эфект таго, што гатовы выраб — з карункі. Дарэчы, апошня ўвайшла ў моду настолькі, што нават абутак імі ўжо дэкаруецца.

Ірына КАЗІМІРАВА: — Тэхналогіі не стаяць на месцы, але трэба разумець, што бавоўна застаецца бавоўнай. Бяскажна з эксперыментаваць можна хіба з сінтэтычнымі валокнамі. Іншая справа, ужо ёсць так называныя натуральныя валокны, якія нічым не саступаюць натуральным. Яны таксама могуць падвяргацца самым розным дэфармацыям... Мы вырабляем сваю масавую прадукцыю на аснове базавых перапля-

ценняў — кулір, інтэрлок, футар. Гэта класіка. Наша базавая прадукцыя карыстаецца павышаным попытам як на беларускім, так і на расійскім рынку, яе нават нестася. Таму мы эксперыментуем не столькі з перапляценнямі, колькі з малюнкамі. На буйным прадпрыемстве немагчыма ў адзін момант памянаць усё абсталяванне. Дый, як сведчыць попыт нашых спажывачоў, не варта гэтага рабіць. За нечаканымі навінкамі ганяецца невялікая частка спажывецкай аўдыторыі, а ў цэлым людзі аддаюць перавагу класіцы. Ёсць, скажам, аптымальны варыянт канструкцыі — футайка з доўгімі кароткім рукавом, майка звычайная, пад бейку, пад плоскі шоў. Гэта класіка, але яна

быў абсталяванне, якое дазваляе, напрыклад, рабіць малюнкi вышэйшi з паеткамі, шунрамі, новым дэкорам. Гэта была просьба ад нашай творчай групы, і кіраўніцтва пайшло на такі крок. Дзякуючы такім магчымасцям я выступаю свае калекцыі на лепшым конкурсе Беларусі — «Млыне моды». Некаторыя аўтарскія конкурсы мадзлі ўвайшлі ў новую калекцыю «Люкс» і будуць прадавацца ў фірменных і буйных магазінах.

Міхал КАЗАНЦАУ: — Не будзем забывацца, што не заўсёды нешта экстраардынарнае, нечаканае спадабаецца нашаму масаваму пакупніку.

Ганна НІКАЛАЕВА: — Мы прапануем, мабыць, звычайную, базавую рэч, але добрай канструкцыі, выдатнай якасці. Яна не страціць выгляду пасля мыцця, чым падчас носкі не рызычуць... Іншая справа, нашым спажывачам трэба яшчэ вучыцца апранацца. У Мілане і Парыжы вобраз ствараецца не за кошт вельмі дарагіх рэчаў, а з дапамогай розных аксесуараў — шалікаў, хустак. Велікую ўвагу надаюць за мяжой і падачы вырабаў у гандлёвай сетцы. Там манекен апранаюць так, што табе хоцца ўсё, што на ім — ад рэмія да кепкі.

Міхал КАЗАНЦАУ: — За мяжой вельмі развіты мерчандайзінг — мастацтва продажу. Тавар раскладзены так, што ты не ў сілах прайсці міма. Але гэта пытанне, як разумееце, не да вытворцаў... **Мастак-мадэльер Кацярына ЧАБАТАРОВІЧ:** — «Світанак» дае мастаку стопроцэнтную рэалізацыю. І па тэхналогіі, і па канструкцыі мы можам вырабляць рэч, пра гэта сведчыць наш удзел у тым жа «Млыне моды» — конкурсе, на якім пануе творчасць без межы. А вырабляем мы нашы калекцыі тут, на прадпрыемстве. Я брапа ўдзел у конкурсе першы раз і магу адказаць: усё, што я задумала, што нарадзілася ў маім уяўленні, было рэалізавана з нашага па-

латна, з нашым друкам. Якой я бачыла сваю калекцыю ў фантазіях, такой яна і атрымалася. Для кожнага мастака вельмі важна перадаць свае эмоцыі, і мне гэта ўдалося. Дарэчы, на конкурсе было прадстаўлена нават верхняе адзенне, у тым ліку курткі з набіўкай, якія таксама нарадзіліся на абсталяванні «Світанка». Адзінае, што не ўстае з калекцыі, вядома ж, будзе ў продажы...

МОДНЫЯ ТЭНДЭНЦЫ

КОЛЕР. Хоць нікуды не дзенешся ад самых асноўных колераў прыроды, тым больш класічных — чорнага, белага, шэрага — у розныя сезоны усё роўна неімаму адценню накіравана вырашчацца наперад. Сёлетняя парызская выстава палатнаў і гатовых вырабаў настойвае на лёгкай прыглушанасці, разбаўленні асноўных колераў шэрым адценнем. Не толькі бірузовы, але нават фіялетавы і карычневы — любія адценні нібы размешаныя з шэрым. Адначасова актуальным стаў складаны сіні колер — прычым як у жаночым, так і ў мужчынскім (і нават дзіцячым) адзенні. У абутку адзін з цікавых калярвых акцэнтаў зроблены на пераход ад цёмнага да больш светлага адцення. Нагул абутак у новых калекцыях можа быць надзвычай яркім — аранжавым, ярка-зялёным — і спалучацца з нейтральным, спакойным па колеры адзеннем.

ДЭТАЛІ. Шырокае распаўсюджванне атрымліваюць карункі і розныя эфекты — карункавы, ручнога вязання ці пляцення. Не пакідаюць моду стразы, яны, праўда, не такія крыклівыя і навязлівыя, як раней, а лаканічныя, пад колер вырабу. Вельмі выражанай у адзенні стала шматслойнасць, прычым не яўная, а імітаваная, з дапамогай розных фактур тканін. Глядзіцца вельмі элегантна і цэласна. У набіўчых тканінах прысутнічае геаметрычны малюнак. Клетка і палоска — не літаральныя, а зменныя, аб'ярнаныя тым жа колерам. Штучны друк маняхромны і не яркі, актыўна выкарыстоўваецца па меланжы, палосцы. Палоска пры гэтым — у якасці фону, лаканічная па колеры, афэкта на ёй выглядае эфектна.

Святлана БАРЫСЕНКА, Вераніка ХІЛЬКЕВІЧ.
УНП 600038919.

Крынічка

Рубрыку вядзе Валянціна ШПЛІЎСКАЯ, тэл. 285 88 81 № 35 (367)

КАСТРЫЧНІК ЗЯМЛЮ БАЛОЦЦЬ, А ЛЕС ЗАЛОЦЦЬ

Месяц пераменлівага надвор'я. Сухія дні чаргуюцца з памурнымі, дажджлівымі, можа нават выпасці снег і адрозу растаць. Казалі, што гэта тая пара, калі прырода «ні калес, ні палоз не любіць». У гэтай няўтульнасці толькі руплівыя гаспадар адчуваў сябе задаволены. А сталая восень не дазваляла надта адрывацца ад працы. Усе святкаванні гэтай пары — гэта кароткія перадышкі ва ўмовах падрыхтоўкі да зімы.

Уборка ўраджаю ў агародзе ў асноўным завершана, засталася выкапаць цыбулю-парэй, хрэн. У першай дэкадзе ўбіраюць познія гатункі белакачаннай і брусельскай капустаў.

Пасля ўборкі ўраджаю ўсе раслінныя рэшткі спальваюць або закладваюць у кампост. Кампостную кучу засыпаюць зямлёй слоем 7—10 см і закрываюць старай плёнкай. Зверху, каб плёнку не здэла, кладуць дошкі ці паленцы. Некаторыя агароднікі не спальваюць бульбоўнік, агурэчкі, бацвіне памідораў, кабачкоў, лісты суніц, а закладваюць у барозны. Спецыялісты раяць не рабіць гэтага, бо бацвіне з'яўляецца крыніцай хвароб і глеба будзе пастаянна заражацца.

У канцы месяца трэба пачынаць падзімку сямбу ці пасадку агароднін. Градкі для гэтага трэба падрыхтаваць да замарозкаў. У глебу ўносяць 1/2 часткі перагно, 1-2 шклянкі попелу на 1 кв. м, перакопваюць, раўняюць, робяць барозны, потым закрываюць старай плёнкай, руберойдам, стальным лістом і пакідаюць да слябы, каб градка не прамерзла.

Уноўваць градкі лепш вясной пры сямбе або калі высаджваюць расаду. Але каб раскіліць глебу ўвосень, яе валнуюць (на градуку, дзе будзе расці карп, валну ўносіць не трэба). Даламітавую муку можна ўносіць ўвосень і вясной. У цэпліцы пасля рэшткаў раслін зямлю паліваюць з лейкі медным купарасам (1 ст. лыжка на вядро вады) або апырскаюць глебу, шкло і перакрыціц працараюць растворам хлорнай валны (1 шклянка на вядро вады, настойваюць 2-3 гадзіны, зліваюць верхні слой, а гушчэй, якая засталася ў вядры, можна прамазаць шчыльнікі, дзе гнездацца шкіднікі).

Калі ў цэпліцы былі заўважаныя хваробы (бурая плямістасць таматаў, каранёвая гніль агуркоў), верхні слой глебы (не менш як 2 см) здымаюць, дэзынфікуюць градкі і падсыпаюць свежай зямлі.

У садзе здыміце глады гатункаў позняга тэрміну выпявання. Збярэцьце ўраджай чарнаплоднай рабіны. Калі перагружаныя плады галіны абламаліся, то выражце іх, галіны вялікага дыяметра выпіліце, зрэзы змажце садовым вараем. Глебу ў неадзірэваным садзе перакапайце, не пашкоджаючы каранёў раслін, не рабіваючы і не разрыўчыце іх. Калі не падкармілі плодывыя дрэвы ў верасні, дайце падкормку пелымным шлокамі. Сфарміруюць ягдычныя кусты. Яны ўвесну рана пойдуць у рост, і з абрэзкай можна спазніцца.

Абрэжце ненатуральна скручаныя канцы парасткаў парэчак, агрэту, пакрытыя чорным налётам (прызнак захворвання мучністай расой), крыху захапішы здароваму тканку. Працягваюць выразаць тыя парасткі ахыны і маліны, якія перасталі пладаносіць.

Плодывыя дрэвы і ягдычныя кусты апырскайце 3-працэнтным раствором меднага купарасу, а маліны і клубніцы — 1-працэнтнай бардоскай вадкасцю.

У першай палове месяца заканчваюць пасадку саджанцаў, а таксама пасадку і перасадку ягдычных кустоў. Клубніцы на зіму акуцьце зямлёй.

Часнок просіцца ў зямлю

Ва ўмовах нашага клімату канец верасня — пачатак кастрычніка — самы час для пасадкі азімага часнаку. За 25—30 дзён да надыходу ўстойлівага марознаражэння глебы трэба, каб зукі ўкараніліся, але не прараслі. Часнок вельмі патрабавальны да ўрадлівасці глебы і агратэхнікі вырошчвання. Участак пажадана рыхтаваць за два тыдні да пасадкі. Яго перакопваюць на ўзровень верхняга слою, уносячы на 1 кв. м 7-8 кг, а часам і болей перагно ці добра перапражанага кампосту. У час пасадкі на адзін пагонны метр уносяць 10 г амафоску ці суперфасфату.

Пажадана папярэднікі для азімага часнаку — капуста, гарбузовыя, кроп, пятрушка, сельдэрай, непажаданыя — цыбуля і часнок. За дзень да пасадкі часнок разбіраюць на зукі, сартуюць не па памеры, а па масе, каб атрымаць выраўненыя ўсходы. Добры вынік можна атрымаць пры выкарыстанні зубкоў масай 5—10 г. На іх не павінна быць прыкмет пашкодванняў хвароб. Можна на 2-3 гадзіны замачыць пасадкачы матэрыял у цёплым ружовым раствору марганцовай або на 12 гадзін у раствору мікраэлементу. Глебын пасадкі ад 3 да 6 см ад донца ў залежнасці ад шчыльнасці глебы. Чым яна цяжэйшая, тым неглыбока запраўляюць зукі. Каб часнок добра перазімаваў, павінны ўтварыцца карані даўжынёй не менш чым 10 см. Ва ўмовах засушлівай восені ў час пасадкі патрэбныя палівы. Каб зручней было даглядаць расліны, робяць адлегласць паміж радамі 20—30 см, а адлегласць паміж раслінамі ў радах 5—10 см (у залежнасці ад памеру зубкоў).

Спецыялісты раяць для абнаўлення гатункаў адзін раз у 3-4 гады азімы часнок трэба вырошчваць з паветраных цыбулін. Іх садзяць таксама ў канцы верасня — пачатку кастрычніка. Шырыня паміж радамі 10—12 см, глыбіня — 3-4 см. Пасля пасадкі радкі пажадана замульчыраваць торфам, перагноем або даўнішнім пілавіннем (слоем 3-4 см).

Купіце саджанец

Зараз тая пара, калі многія садзюць, думачы абнавіць сад, купляюць саджанцы ў гадавальніках на рынках, у прыватнікаў. Але гэта справа не такая дробязь, як здаецца. Купляючы саджанец, у першую чаргу, трэба звярнуць увагу на карані, — раіць вядучы спецыяліст Інстытута пладаводства НАН Беларусі Надзея КАПІЧАНКА. — Каранёвая сістэма павінна быць добра развітай, мачкаватая, карані — не падсушаныя, жывыя, гнуткія. Чым іх больш і чым лепш яны захаваліся пры выкопванні, тым больш гарантыі, што ваша дрэўца прыжывецца і будзе пладаносіць. Дрэва, якое ляжыць на адкрытым паветры ды яшчэ на ветры з аголенай каранёвай сістэмай, не зможа потым нават усмоктаваць ваду. На каранях не павінна быць ніякіх пашкодаў, патаўшчэнняў — першыя прыкметы каранёвага рака. Калі гаспадар клапоціцца ад сваіх саджанцаў, карані ён трымае ў баўтушыцы, або ўкутаўшы ў вільготныя мяшкі ці мокрую газету. Яшчэ трэба глядзець, каб было відаць месца прышчэпкі. Бываюць такія

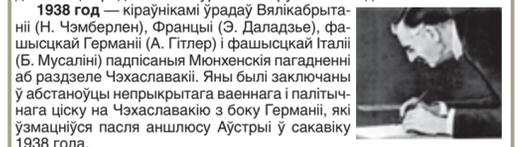
памылкі: зразаючы вясной не патрэбны парастак, пасля акуліроўкі робяць зрэз не над тым вочкам. Гэта бывае, калі прышчэп быў з зялёнымі лістамі. І яшчэ: у саджанца абавязкова павінна быць чыстая здаровая карані. Калі яна зморшчаная, значыць дрэва выкапана даўно і ўжо паспела высохнуць. Для праверкі адшчыніце невялікі кавалачак кары: калі саджанец «свежы», то вы убачыце жывы, зялёны слой. Калі ён карычневы, то расліна ўжо мёртва.

Трэба глядзець, каб на ствале саджанца не былі пашкоджаныя пупышкі з якога-небудзь боку. Дзе няма пупышак, там не будзе галінак. На ствале не павінна быць прыкмет хваробы, напрыклад, плямаў. Увосень натуральна большы, чым вясной, выбар садовых дрэў па гатунках. Калі ў вас няма магчымасці пасадзіць дрэўца ў кастрычніку, то гэта можна зрабіць раней вясной. Не забудзьцеся толькі падрыхтаваць саджанцы да зімоўкі: прыкапаць у зямлі ў садзе ці паставіць у падвале. Але неабходна, каб яму хапала вільгаці.

30 верасня

1892 год — нарадзілася Зоська Верас, беларуская пісьменніца і грамадска-культурны дзеяч. Скончыла прыватную жаночую гімназію ў Гродне, агародніцка-пчаларскія курсы ў Варшаве. Друкавацца пачала ў 1907 годзе, з мастацкімі творами выступіла ў 1911 годзе ў газеце «Наша ніва» пад псеўданімам Мірко. У 1916-17 гадах з М. Багдановічам працавала ў мінскай камітэце Таварыства дапамогі ахвярам вайны. З 1923-га жыла ў Вільні. Рэдагавала дзіцячы часопіс «Заранка» і «Пралескі», сельскагаспадарчы часопіс «Беларуская борьба». Пісала вершы, ападыямні, артыкулы па пчаларстве, агародніцтве, сельскай гаспадарцы, педагогіцы. Упершыню арганізавала выпуск беларускага адрывага календара (1926). Аўтар успамінаў пра М. Багдановіча, У. Галубка, дзейнасць Гродзенскага гуртка беларускай моладзі.

1938 год — кіраўнікі ўрадаў Вялікабрытаніі (Н. Чамберлен), Францыі (Э. Даладзье), фашыскай Германіі (А. Гітлер) і французскай Галіі (Б. Муслані) падпісалі Мюнхенскі пагадненні аб раздзеле Чэхаславакіі. Яны былі заключаны ў абстаўнках непрыкрытага ваеннага і палітычнага ціску на Чэхаславакію з боку Германіі, які ўзмацніўся пасля аншлюсу Аўстрыі ў сакавіку 1938 года.

«Калі ты праліваеш слёзы аб тым, што няма сонца, — ты ў гэты час не ўбачыш зорак». Рабіндранат Тагор (1861—1941), англійскі пісьменнік і грамадскі дзеяч.

Усміхнемся!

Гэта вельмі пацешна — назіраць, як людзі, якія смяюцца над навуковай фантастыкай, слухаюць метэаролагаў і эканамістаў.

Ды такія, як ты, у Старарычкім Спарце нарадзілі прама ў прорыв!

Стары хірург нывае мала-дога: — Такім чынам, калега, сёння ў вас першая самастойная аперацыя. Будзеце вельмі засяроджаным і уважлівым. Інакш можаце парэзаць сабе палец.

Нішто не робіць наш голас такім упэўненым у размове з афіцыянтам, як штучка баксаў у кішэні.

Вось так, варта толькі прынесці гаспадару танкі...

НЕСПРЫЯЛЬНЫЯ ДНІ І ГАДЗІНЫ У КАСТРЫЧНІКУ

2, субота, 14.30—17.30
4, панядзелак, 13.00—19.00
6, серада, 15.30—19.00
8, пятніца, 12.30—19.00
10, нядзеля, 17.30—21.00
13, серада, 0.00—3.00
15, пятніца, 9.00—13.00
17, нядзеля, 18.00—23.00

СЕННЯ

Месяц Апошняя квадра 1 кастрычніка. Месяц у сусор'і Рака.

Сонца

Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск — 7.09	18.49	11.40
Віцебск — 6.59	18.38	11.39
Магілёў — 6.59	18.39	11.40
Гомель — 6.55	18.36	11.41
Гродна — 7.24	19.04	11.40
Брэст — 7.24	19.06	11.42

Імяніны

Пр. Веры, Любові, Надзеі, Сафіі, Зінона, Івана, Ільі. К. Веры, Зофіі, Любові, Надзеі, Віктара, Рыгора.

НАДВОР'Е на заўтра

...у сусусудзі

ВАРШАВА	+7...+9°C	НІВ	+8...+10°C	РЫГА	+10...+12°C
ВІЛЬНЮС	+10...+12°C	МАСКВА	+8...+10°C	С-ПЕЦЬРБУРГ	+10...+12°C

18, панядзелак, 0.00—2.00
20, серада, 9.30—14.30
23, субота, 0.30—2.00
25, панядзелак, 7.00—11.00
27, серада, 13.30—18.30
29, пятніца, 19.00—23.00

Калі ёсць грошы, можна вырашыць многае

Задача аб перадачы на баланс спецыялізаваных арганізацый дарог і вуліц сельскіх населеных пунктаў, сістэм водазабеспячэння і водаадвядзення і іншых аб'ектаў камунальнай інфраструктуры на вёсцы перад мясцовымі органамі ўлады была пастаўлена яшчэ тры гады таму (указам № 21). Аднак да гэтага часу ў шэрагу рэгіёнаў працэс не завершаны. І галоўнай прычына — недахоп фінансаў.

Аляксандр КОРЖАК, старшыня Батчынскага сельскага Савета дэпутатаў Кобрынскага раёна:
— Сёння нашы вуліцы патрабуюць упарадкавання. І людзі да нас звяртаюцца са скаргамі. Грошай не хапае, але нешта ўсё ж робіцца — той жа ямачы рамонт паграхоў вядзецца. Днямі на раённай нарадзе зноў уздымалася гэтае пытанне. Выступаў там і прадстаўнік дарожнай службы. Праблема завостраная, і нешта мы намагаемся рабіць для яе вырашэння. Дарогі мы перадалі на баланс дарожнікаў. Безумоўна, сродкаў на усё не хапае, аднак мы размеркавалі графікі рамонтных работ, канкрэтна па нашым сельсавеце — па 5 вуліц у год. Тэарэтычна за 5 гадоў усё мае вуліцы павінны быць добраўпарадкаваныя. А як гэта атрымаецца на практыцы — невядома. Усе мы добра разумеем, што былі б грошы — не было б праблем.

Аднак, што скажу: пасля таго, як дарогі мы перадалі, іх стан палепшыўся. І нам праццей, бо тых грошай, што закладзеныя ў бюджэт сельвыканкама на добраўпарадкаванне, умоўна кажучы, хапае на знос двух аварыйных дрэў. Гэта праблема не толькі нашага раёна, а рэспублікі ў цэлым.

Міхал ФРЭЗБЕРГ, старшыня Стайкаўскага сельскага Савета дэпутатаў Кіраўскага раёна:
— Дарогі ў аграгарадках мы перадалі на баланс УКП «Жылкамгас», працяжылі трасы населеных пунктаў — дарожным службам. Астатнія вуліцы пакуль яшчэ не перададзеныя. Яны ў нас на пазабальнавым рахунку, каб мы маглі арганізаваць падкос, чыстку дарог у зімовы перыяд, грэйдаванне, падсыпку. Мы карыстаемся паслугамі дарожных службаў і аплачвае іх работы са сродкаў, прадугледжаных на добраўпарадкаванне. На год у бюджэт сельвыканкама закладзена на добраўпарадкаванне ўсёго 5 мільянаў. Сёння яшчэ ёсць неабходнасць у правядзенні грэйдавання, падсыпкі нашых вуліц. Працэс перадачы дарог затраўдзіў, бо, мяркую, дарожныя службы не гатовыя іх прыняць. Пад гэта неабходна прадугледваць пэўныя сумы — для таго, каб дарожнікі, узшыўшы вуліцы на баланс, мелі магчымасць за гэтыя сродкі займацца іх добраўпарадкаваннем.

На грамадскія калодзежы ў нас рыхтуюцца тэхнічныя пашпарты. Зноў жа заўважу: не прадуманая сістэма аплаты гэтых відаў работ. У нас 92 калодзежы, і таму нам на стварэнне дакументацыі для далейшай іх перадачы на баланс УКП «Жылкамгас» неабходна 35 мільянаў. Гэта бяда ўсіх нашых сельсаветаў. Пэўныя работы ў гэтым віду работ, выстаўляюць стан калодзежаў, пакрысе рыхтуюцца пашпарты на кожнае адрасе яе нам. Атрымліваецца такі трохбаковы дагавор, каб пад гэта выдаткоўвалася большая сума і каб дарожныя арганізацыі своечасова выконвалі неабходныя работы. Зразу-уапардакванне будзе абслугоўвацца асобна, а водаправод населенага пункта адразу перададзім на баланс УКП «Жылкамгас». Там, дзе водаправод населенага пункта знаходзіцца на балансе сельгаспрадпрыемства, дакументы па перадачы рыхтуюцца за яго сродкі.

У нас на тэрыторыі сельсавета 7 могілак. Усе яны знаходзяцца ў нармальным, звычайна-нормальным стане. За парадкам на іх сочыць сельвыканкам, перадаваць іх пакуль не збіраемся. У нас прынятае рашэнне аб добраўпарадкаванні сельсаветаў сельвыканкам. Цяпер разглядаецца пытанне аб перадачы іх на баланс ЖКК. Сёлета мы правялі і інвентарызацыю (паглядзелі колькасць пахаванняў, плошчу кожных могілак, іх стан). 5 могілак ужо абароджаныя, сёлета пастэле абгародзіць яшчэ адны і ў кастрычніку зоймем наступныя. Работы выконваем за сродкі, закладзеныя на добраўпарадкаванне населеных пунктаў, і за добраахвотныя ахвяраванні грамадзян.

Вольга СІНЕЛЬНИКАВА, старшыня Пагародненскага сельскага Савета дэпутатаў Воранаўскага раёна:
— У нас цяпер вядзецца перадача дарог: складаем праект-

РАЗМАЎЛЯЦЬ ДУШОЙ

3 Уладзімірам Аляксандравічам Сяксяевым мы пазнаёміліся сем гадоў таму пры не самых прыемных абставінах. У сталічную школу-інтэрнат № 3 для дзяцей-сірот (якую ён на той час узначальваў) я прыехала пісаць пра дырэктара-падзвіжніка, апантанага сваёй справай, чалавека неардынарнага, здольнага за два-тры месяцы перавыхаваць самага «адпетага», непараўнанага падлетка... Але «мажорнага» артыкула не атрымалася. Літаральна напярэдадні адбылося надзвычайнае здарэнне: у падвальным памяшканні інтэрната па прычыне кароткага замыкання загарэліся «гуманітарныя» матрацы з Германіі. Узгаранне было патушана за некалькі хвілін, ніхто не пацярпеў, ніякага матэрыяльнага ўрон у ўстанове нанесена не было... Аднак педагогічныя заслугі дырэктара Уладзіміра Сяксяева, які на працягу 25 гадоў змагаўся за здзіцячы лёс, у момант пацямянелі — яму прапанавалі звольніцца па ўласным жаданні. Тады наша газета была, напэўна, адзіным выданнем, якое публічна заступілася за Уладзіміра Аляксандравіча і выступіла супраць таго, каб караць яго з-за недарэчнасці так строга... Але «аргументы» былі зробленыя чыноўнікамі не на яго карысць.

Мнула сем гадоў. Не так даўно выпадкова даведлася, што цяпер Уладзімір Сяксяёў узначальвае школу-інтэрнат № 10 для дзяцей з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця. Адразу ж патэлефанавала і напісалася на сустрэчу. «Прыязджайце, — пагадзіўся ён. — Толькі размаўляць будзем не пра мяне, а пра падкалектыў, пра дзяцей, пра школу. Тут ёсць на што паглядзець».

...У школьным вестыбілі сядзіць мама аднаго з навучэнцаў. Знаёмімся. Даведаўшыся пра мэту майго візіту, Ірына Васільеўна ахвотна дзеліцца ўражаннямі. Яе сыну Роме ўрачы паставілі дыягназ — аутизм. З рухальнай сістэмай у 13-гадовага хлопчыка усё ў парадку, але яму складана знаходзіцца ў калектыве — ён не здолны на паўнавартасныя стасункі з аднагодкамі, замкнёны, увесь свет для яго быццам звужаны, сіснуты да вельмі абмежаваных памераў.

Спачатку мы цэлы год вазілі сына на заняткі ў цэнтр карэкцыйна-развіваючага навучання і рэабілітацыі Заводскага раёна. Уражаны, мякка кажучы, засталася не вельмі, — жаа Ірына Васільеўна. — Увогуле, медыка-педагагічная камісія рэкамендавала сыну надомнае навучанне. Але пастаяннае знаходжанне ў чатырох сценах для Ромы — пагібель, яго трэба пасту-

Уладзімір Аляксандравіч з вучнямі 9 класа.

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

Працатэрапія.

пова ўводзіць у калектыў... Нам параілі звярнуцца сюды, у школу-інтэрнат № 10. Урач патлумачыла, што Рома зможа прыходзіць у школу, як і ўсе, але займацца з ім павінны індывідуальна, асобна. А на перапынках хлопчык будзе знаходзіцца сярод іншых дзяцей, назіраць за тым, як яны сябе паводзяць... Выкананне гэтых умоў было вельмі важным для нас. Я баялася, што ў школе нам не пойдуць насустрач, што ніхто не захоча ствараць нам нейкія асаблівыя ўмовы. Падыйшла да Уладзіміра Аляксандравіча і, ні на што не спадзеючыся, напісала выдзеліць для заняткаў з сынам хоць кучока. На вялікае шчасце, мяне адразу пачулі.

Для заняткаў з Ромам выдзелілі не «куточак», а цэлы клас і педагога — Алу Яўгенаўну Штых. Яна займаецца з хлопчыкам тры разы на тыдзень па індывідуальнай праграме. Мама Рама сцвярджае, што настайніца — чалавек вялікай душы і такога ж вялікага чэрпняна. А інакш яна наўрад ці здолела б знайсці падыход да такога складанага дзіцяці.

У школе-інтэрнаце № 10 вучыцца 156 чалавек. У кожнага свой дыягназ, які сведчыць аб трыма асаблівасцях псіхафізічнага развіцця. Школа ўмоўна падзеленая на два аддзяленні. Да першага адносіцца дзеці з лёгкай ступенню разумовых «асаблівасцяў», да другога — з больш высокай. І першыя, і другія маюць патрэбу ў псіхалагічнай і карэкцыйнай дапамозе. Кажучы звычайнай мовай, большасць з іх неабходна навучыць самым элементарным рэчам і правіламі зносінаў, адаптаваць да сацыяму. Галоўная задача

школы — не вундэркіндаў вырашчаць (для гэтага хапае гімназій і ліцэяў), а прыстаёўваць дзіцяці да умоў быту: вучыць іх карысцання плітой, халадзільнікам і прасам, гатаваць простую ежу, выбіраць ложку, мыць вокны, меці падлогу, сервіраваць стол, аказаць нескладаную медыцынскую дапамогу, ездзіць на грамадскім транспарце... На гэта траіцца не тыдні ці месяцы, а гады. І мільярды нервовых клетак настайніцаў, якія не маюць права на выбух эмоцый (як у звычайнай школе), таму што рэакцыя класа ці асобных вучняў на такую педагагічную нястрыманасць можа быць самай непрадказальнай, нават агрэсіўнай. Дарэчы, максімальная напэўнальнасць у класах першага аддзялення — 12 чалавек, у класах другога аддзялення — 6 чалавек.

Настайнік вышэйшай катэгорыі Алена Сямёнаўна Дзяцінка выкладае ў другім аддзяленні. У яе класе ўсяго тры вучні, паколькі адзін з іх надзвычай складаны: у хлопчыка цэробірны параліч і, як следства, цяжкае парушэнне функцый апорна-рухальнага апарата.

— Клопаты з ім — і высадзіць трэба, і падняць, і паставіць, і дагледзець. Носім часам практычна на сабе, — тлумачыць Алена Сямёнаўна. — Пайшлі насустрач маме, бо дома дзіця няма з кім пакінуць. А жыве не працуючы, толькі на адну дзяржаўную дапамогу, ёй было б цяжка.

Алена Сямёнаўна наўмысна ходзіць з хлопчыкам, хоць і вельмі павольна, па лесвіцы з аднаго паверха на другі. Бо самы лепшы наостае, кажа яна, — гэта жыццё. А седзячы ў сценах аднаго пакоя, няхай сабе і абсталяванана ў адпаведнасці з усімі патрэбнымі нормамі, дзіця жыццю не навучыцца.

— Ды мы і не прывыклі да лёгкіх перамог, — усміхаецца Алена Сямёнаўна. — Аднойчы да нас прыватны статак: каля трох дзяцінкаў рэчам і правіламі зносінаў, адаптаваць да сацыяму. Галоўная задача

выпускога класа, з ёю можна было ўжо і ў транспарце спакойна праехаць, і ў магазін зайсці.

Да прыходу на дырэктарскую пасаду Уладзіміра Сяксяева падкалектыў слаба ўяўляў сабе, што такое патэнцыяльныя спонсары, дзе іх шукаць і, галоўнае, як здабываць грошы. Упершыню пераступіўшы парог школы чатыры гады таму, Уладзімір Аляксандравіч жахнуўся: ён не ўяўляў, што ў сталіцы яшчэ існуюць такія школы. На вокнах — фіранкі, як у глухіх вёсках. Прыбіранны — жудасны. Матэрыяльная база амаль нульваа... На адным з першых падсавеатаў ён сказаў калектыву: «Можна гаварыць дзецім шмат прыгожых слоў. Але калі яны будуць бацьчы вакол сябе разаруку, як мы пераканам іх, што трэба жыць па-іншаму? Давайце пастараемся, каб кожны зробіў усю ўнёсак у наш агульны дом». І ўласным прыкладам паказаў, як можна гэтага дасягнуць.

Ужо праз год умовы, у якіх знаходзіліся дзеці, змяніліся кардынальным чынам. За кошт кампаніі «Юнівест-М» абсталявалі кабінеты і спартзалу, павесілі на вокны жалюзі, давалі да ладу акторную залу... Сёння асаблівы гонар школы — сэнсорны пакой (падарунак «Крэдакс-банка»). Яшчэ гэты пакой называюць рэлаксацыйным, або пакоём псіхазамыяцельнай разгрузкі. Праз спецыяльна арганізаваны асяродак — светлавыя эфекты, гукавы фон, генератар пахаў, краслы і дарожныя са спецыяльнымі напэўнальнасцямі, «сухі» душ і г.д. — тут можна стымуляваць сэнсорнае (пачуццёвае) успрыняццё ў выхаванцаў інтэрната, пераважна большасць якіх не ведаюць, як «коляцка» елачныя іголькі ці шуршыць пад нагамі пясок...

— Такіх пакояў у ўсё сталецці толькі чатыры. І адзін з іх у нас, — з гонарам паведамляе педагог Клаўдзія Ягошына. — Па цэнах 2007 года ён каштаваў каля 23 мільянаў рублёў. Сёння гэтую лічбу можна смела памножыць яшчэ на два... (Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

ПРЫЙШЛА ЧАРГА АСФАЛЬТАВАЦЬ УСКРАІНЫ

У Віцебску адкрыўся сучасны асфальтабетонны завод, магучнасці якога дазваляюць заасфальтаваць абласны цэнтр усяго за год. Па сваіх вытворчых паказчыках ён пакуль не мае аналагаў у Беларусі, тут працуюць на найноўшым нямецкім абсталяванні.

Перспектыва суседства з заводам, аснашчаным на апошнім слове тэхнікі, напачатку вельмі турбавала жыхароў дамоў, якія знаходзяцца недалёка. Мясцовыя ўлады пільна сачылі, каб будаўніцтва завода і яго наступная дзейнасць не пагражалі навакольнаму асяроддзю, двойчы выязджалі на месца будаўніцтва экспертныя камісіі. Эколагі і санітарныя ўрачы зрабілі выснову: завод не можа адмоўна паўплываць на экалогію. У прыватнасці, шкодныя выкіды ў атмасферу тут у некалькі разоў меншыя, чым дазваляецца адпаведнымі нормамі. Як расказаў Юры Баранюскі, намеснік генеральнага дырэктара ААТ «Дарожна-будаўнічы трэст № 1 г. Віцебска», усяго за гадына на прадпрыемстве вырабляюць 240 тон асфальтабетону. Такой колькасці асфальтабетоннага паркыцыа хопіць, каб заасфальтаваць у адзін слой каля 300 метраў дарогі шырынёй сем метраў.

Дарочы, пытанні будаўніцтва і рамонту дарог вельмі актуальныя для Віцебска. На цэнтральных вуліцах горада асфальт перакладзены, цяпер прышла чарга ўскраінаў, раёнаў новабудуоўляў, прыватнага сектара.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

ГІЖЭНСКАЕ МАЛАКО

АДЗІН ДАСУЖЫ, ДЫ НЕ ДУЖЫ

Ад грамадскай ініцыятывы — да свабоднай эканамічнай зоны?

У аграгарадку Гіжэнка Слаўгарадскага раёна ўзнікла ініцыятыва «Малако»: яць жанчын з дапамогай уладаў і мясцовага фонду «Адраджэнне-Агра» зарабляюць на каровах.

Супрацоўніца Гіжэнскага сельскага Савета Людміла Ерафеева летась набыла 5 кароў. Да гэтага часу яна мела звычайную для вясковай сям'і невялікую падсобную гаспадарку. Калі некалькі гадоў таму здала адзіную карову, нават не меркавала брацца за малочную справу зноў. Аднак рашылася на новы працоўны подзвіг, калі на сесіі Гіжэнскага сельскага Савета грамадскія аб'явілі аб праграме па вырашэнні мясцовых праблем праз аб'яднанне выскілаў вясцоўцаў.

— Так у аграгарадку стала працаваць грамадская ініцыятыва «Малако», — узгадала кіраўнік фонду «Адраджэнне-Агра» Таццяна Гурына. — Паводле праграмы малых грантаў Пасольства ЗША ў Беларусі, мы найперш прапанавалі сялянам беспрацэнтны пазыкі на набыццё кароў, якія можна вяртаць паступова. Жыхары Гіжэнкі набылі 10 кароў, кожная ў сярэднім каштавала 2,5 мільёна рублёў.

— Ідэя добрая, і мне дапамагае сям'я, — гаворыць лідар ініцыятывы «Малако» Людміла Ерафеева. — У мяне 4 сыны, муж на ўсё рукі майстар: я камандую, яны выконваюць. Я таксама заахвоціла сваю сястру, і яна набыла аж 3 каровы!

Святлана Малашанка, дырэктар мясцовага дзіцячага садка, у гэты дзень якра пасвіла кароў — была яе чарга. На пашы непадалёк ад вёскі пасеяна ўвесь вясковы статак: каля трох дзяцінкаў кароў. Гэтая паша — гонар ініцыятывы. Яе стварыў на месцы кінуты сельскі агародаў СВК «40 гадоў Кастрычніка» за кошт чарнобыльскіх грошай, а цяпер паша абслугоўваецца і падтрымліваецца ініцыятывай «Малако».

Удзельніца ініцыятывы Надзея Савосціна, таксама супрацоўніца сельскага Савета, прызначаная грамадскім кіраўніком пашы.

— Зрабілі падкорку глебы, а ў наступным сезоне вырашым праблему з падвозам вады. Калі ёсць добрая паша, то і кароў людзі будуць набываць. Сёлета з дапамогай сельгаспрадпрыемства нам удалося і сена нарыхтаваць для нашага статку.

Людзі, якія трымаюць кароў, спадзяюцца не толькі на дапамогу звонку: напрыклад, яны сабраліся і талюка набылі на электраагароджы, а таксама — оптам — бядадатак да харчавання кароў, які дазваляў павялічыць надой.

— З кожным з нас з-за аднаго вядра фірма не стала б мець справу, ды і ў абласны цэнтр ехаць аднаму дарага, — тлумачыць жанчыны. — А так атрымалі і скідкі, і выгоду.

— Нам разам прасцей вырашаць любыя праблемы, — гаворыць Людміла Віктаравна. — Раімся, дапамагам

Людміла ЕРАФЕЕВА, Таццяна ГУРЫНА і Надзея САВОСЦІНА: усё толькі пачынаецца.

адна адной, усё робім разам. Праўду гаворач, што адзін дасужы, ды не дужы, а разам мы — сіла. Нездарма да нас далучаюцца і маладыя сем'і: сёлета дзве з іх узялі па карове. Далей будзе болей.

— Я з аптымізмам гляджу на сітуацыю, — прызналася старшыня Гіжэнскага сельскага Савета Тамара Мельнікава. — Некалькі гадоў таму ў нас колькасць кароў на прыватных падворках рэзка пачыналася падаваць. Напэўна, таму што змяніўся лад жыцця, і любую малочную прадукцыю можна лёгка набыць у краме. Ды і маладыя не вельмі хоць клопатаў з жывёламі, а старыя ўжо сіп не маюць.

У нашым сельсавеце ёсць аграгарадок Целяшы, дзе толькі 4 каровы.

Таму кіраўнік мясцовай улады вітае грамадскую ініцыятыву «Малако» і вельмі спадзяецца, што падобныя з'яўцяцца і ў іншых нашых вёсках. Тым больш, што і дзяржава падтрымлівае

гаспадароў, спрыяе развіццю падсобных гаспадарак.

— Я не памятаю, каб раней у нас было на падворку адразу 5 кароў: звычайна адна, а дзве — ужо многа, — разважае Тамара Францаўна. — Людзі зразумелі, што гэта сапраўды добрае выйсце са становішча, калі няма працы ці не хапае заробку. У сельскай гаспадарцы ідзе магучая тэхніка, вызваляюцца рабочыя рукі. Каб не пакінуць вясковыя сем'і без даходаў, вярта развіваць падсобную гаспадарку. Ды і наліць дзіцяці свежэга малака хочацца... Што можа быць каварней?

Жанчыны з ініцыятывы «Малако» згодныя са старшынёй сельскага Савета: гісторыя развіваецца па спіралі, і гэта ж датычыцца ўтрымання сялянамі кароў. І няхай у Гіжэнцы больш за сотню двароў, а з іх акрысталіся новым праектам толькі 5, усё ж справа кранулася з месца, і гэта ўжо добра.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

Калі ёсць грошы, можна вырашыць многае

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

Наша арганізацыя ЖКГ усё ж у першую чаргу займаецца гаспадаркай горада, у яе не хапае ні людзей, ні тэхнікі на своечасовае абслугоўванне вясковых водаправодных сетак і вуліц. Неабходна прадуваць дадатковае фінансаванне ЖКГ, каб камунальнікі маглі нарадзіць базу. Напрыклад, на тых жа палігонах не заўсёды хапае тэхнікі для своечасовай падбуртоўкі.

Мікалай ВЕНГЕР, старшыня Чонкаўскага сельскага Савета дэпутатаў Гомельскага раёна:

Яшчэ летась мы ўсё перадалі спецарганізацыям — і дарогі, і сістэму водазабеспячэння, і калодзежы. Засталіся дакументы. Мы заказалі практна-каштарысную дакументацыю і ў канцы года перададзім іх камунальнай службе.

На момант перадачы калодзежы былі ў сумным стане, цяпер яны на 90 працэнтаў панышчаныя, адрамантаваныя, засталася падправіць толькі вонкавы выгляд. Дарогі — і з грунтовым,

і з асфальтавым пакрыццём — пасля перадачы сталі выглядаць лепш. Мы адчулі, што яны нарэшце абслугоўваюцца. Праўда, не атрымалася правесці ўсе рамонтныя работы, якія хацелася б, але пэўную частку дарог усё ж адрамантавалі. Часткова — за сродкі сельвыканкама. Сялята на зямельным аўкцыёне мы зарабілі амаль 1 мільярд рублёў. Давялі да ладу некалькі дарог, зрабілі тратуарную частку, цяпер займаемся добраўпарадкаваннем цэнтральнай плошчы, набярэжнай і пляжнай зоны пасёлка Чонкі. Мы ўвогуле працуем без дзяржаўнай дапамогі. 750 мільёнаў рублёў адалі раёну на рамонт сацыяльнай сферы (садкоў, школ) і звыш 400 мільёнаў сваіх сродкаў уклалі ў добраўпарадкаванне, у тым ліку і дарог.

У маім сельсавеце праблем з перадачай гаспадарстваў аб'ектаў на баланс спецыялізаваных арганізацый не было. Калі ёсць грошы, можна вырашыць многае.

Ірына МІНДАЛЁВА.

ПРАЦЯГ У ТЭМУ

ЭХ, ДАРОГІ...

Замежныя госці часта хваляць нашу прыгожую Беларусь, у тым ліку дарогі, па якіх яны сёння імчацца, напрыклад, з Гомеля ў Мінск. Але ж калі трэба завярнуць у глыбінку, у невялічкую вёсачку, тут і сорамна можа стаць за родную краіну. Цяпер вось такія вясковыя сцэжкі-дарожкі перададзеныя з балансу сельвыканкамаў на баланс мясцовых камунальных прадпрыемстваў. Ці стала ад гэтага лепш людзям, якія рухаюцца штодзённа па сваіх родных вулічках?

— Рашэнне аб перадачы дарог на баланс камунальным гаспадаркам мне асабіста падаецца не вельмі аптымальным, — кажа Сяргей ЗАРЫЧ-НЫ, старшыня Акцябрскага раённага Савета дэпутатаў.

— Права ў тым, што камунальная гаспадарка і сёння, і ў блізкай будучыні наўрад ці будзе мець дастаткова сродкаў, каб утрымліваць вуліцы і праезды ў належным стане. А іншым разам здараецца парадасналіна сітуацыя. Уявіце населены пункт, да якога спачатку трэба праехаць па дарозе рэспубліканскага значэння, потым — па мясцовай. Такім чынам, атрымаецца, што спачатку па рэспубліканскай дарозе едзе рэспубліканскі грэйдар, за ім следым па той жа дарозе едзе грэйдар мясцо-

вага дарожнага ўпраўлення — каб пачысціць сваю, абласную дарогу. Следом павінен ехаць грэйдар камунальнай гаспадаркі — каб дабрацца да невялічкага населенага пункта і ў ім пачысціць дарогі. Мне здаецца, што гэта не зусім правільна. З майго пункту гледжання, было б больш рацыянальна, каб усім гэтым займаліся дарожнікі. Чым нарочыцца магнутасі камунальнай гаспадаркі, з такім жа поспехам можна было б нарочыцца магнутасі дарожнікаў. Аднак у іх ужо ёсць база, яны ўжо такую работу вядуць. Цяпер, калі дарогі ўсё ж перадалі камунальнікам, трэба вырашаць і пытанне з фінансаваннем гэтых прадпрыемстваў — само ж яно не зробіцца...

Вольга ГАУРЫЛАВЕЦ, старшыня Лельчыцкага раённага Савета дэпутатаў, прытрымліваецца такога ж пункту гледжання:

— Вельмі складаная зараз сітуацыя. Мы перадалі дарогі на баланс камунальных прадпрыемстваў, і насельніцтва заканамерна чакае павышэння ўзроўню іх абслугоўвання. На жаль, пакуль узнікаюць толькі пытанні... Праблема была вырашана на ўзроўні рэспублікі: былі адпаведныя дакументы па лініі Міністэрства жыллёва-камунальнай гаспадаркі і па лініі аблвыканкама. Згодна з імі, прынятае адпаведнае рашэнне райвыканкама аб перада-

чы вясковых вуліц з балансу сельсаветаў на баланс жыллёва-камунальнай гаспадаркі. І атрымаецца, што пытанне быццам вырашанае, але ж у фінансавым плане не ўрэгуляванае. Адуцнацца грашовых сродкаў не дазваляе абслугоўваць гэтыя дарогі ў тым аб'ёме, які патрэбна. Людзі пастаянна абурваюцца: калі вуліцы будуць у належным стане? Мінуй зімой праблемы з ачысткай дарогі вырашалі толькі на энтузіязме старшынь сельвыканкамаў і саміх вясцоўкаў. Пакуль камунальныя прадпрыемствы датацыйныя. Значыць, усё іх страты датацуюцца з бюджэту, а ён жа таксама датацыйны. Вось і хацелася б, каб загадзя планаваліся гэтыя сродкі. Да таго ж, спецыфіка нашага раёна такая, што па плошчы мы займаем другое месца ў рэспубліцы. У нас вуліцы, якія знаходзяцца ў населеных пунктах, займаюць па кіламетражы каля 250 км. Столькі ж знаходзіцца на балансе дзвюх дарожных арганізацый нашага раёна. У іх ёсць рэсурсы, тэхніка, спецыялізаваныя кадры. Каб абслугоўваць гэтыя вясковыя вуліцы (між іншым, не ўсе яны пакрытыя асфальтам), у камунальных прадпрыемстве няма ні сродкаў, ні тэхнікі. Аптымальна было б, каб гэтыя сельскія вуліцы знаходзіліся на балансе дарожнікаў.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

РАЗМАЙЛЯЦЬ ДУШОЙ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

Беларуская федэрацыя гандбола падарыла дзецям ложка-масажор за 8 мільёнаў, спартыўную форму і абутак. Штогод прадстаўнікі федэрацыі прыязджаюць у школу з акцыямі, прывозяць артыстаў, ладзяць канцэрты. Але і школа ў дагу не застаецца: падчас спарторніцтва забяспечвае гандбалістаў самымі шчырымі, самымі адданымі балеблышчыкамі.

— Свет, дзякуй Богу, не без чужых людзей, іх хапае сярод кіраўнікоў прадпрыемстваў і арганізацый. Трэба толькі не ленавацца, хадзіць і шукаць іх, ступацца ва ўсе дзверы, — гаворыць Уладзімір Сяксяеў. — Чым, уласна кажучы, мы сёння і займаемся, бо без гэтага нельга нармальна існаваць.

З а чатыры гады «праўлення» дырэктара-падвыжніка школа стала непазнавальнай. Што яшчэ больш важна, змянілася сама атмасфера ў калектыве. — Што гэта азначае? — перахоплівае маё пытанне завуч Лілія Кустановіч. — Капі на працу ў школу ідзе з задавальненнем. Бо распрадэжэнні табе дае разумныя і энергічныя кіраўнікі, які ведае, чаго хоча — ад сябе і ад падначаленых.

У людзей быццам адкрылася другое «дыханне», яны цягнуцца за ім, імкнучыся адпавядаць яго ўзроўню. Уладзімір Аляксандравіч такія выказванні калег не абвясрае. Таму што ён сапраўды чалавек справы. Калі аднойчы, дваццаць васьмю гадоў таму, маладога раматніка, былога выпускніка гістарычнага факультэта Кастрамскага педагагічнага інстытута Уладзіміра Сяксяева ўпершыню прызначылі дырэктарам школы (таго самага інтэрната № 3), ён не стаў вынаходзіць веласпед. І выхаванне іншых вырашчы

Завуч школы-інтэрната Лілія КУСТАНОВІЧ.

пачаць з сябе. Ніякіх цыгарэт, ніякага паху спіртнога. Замест гэтага — актыўныя заняткі спортам: вайейболам, футболам, баскетболам... Ён і сёння можа з лёгкасцю скінуць элагантны піжжак, пераапрацаваць ў шорты і выйці разам з вучнямі на спартыўную пляцоўку. І цяпер у кабінет Уладзіміра Аляксандравіча, які заўсёды адчынены, папросту заходзяць дзеці — напрыклад, каб аддаць яму пачак цыгарэт, адбараць у аднаго з вучняў катэгорыя і максімальнай нагулкаў атрымаваць крыху больш за 1 мільён рублёў. А пачаткова — менш за 500 тысяч. Які мужчына на гэта спакусіцца?

Між тым, педагогіцы ў цэлым і кожнай школе канкрэтна як паветра патрэбна здаровае «мужчынскае складовае». Апошніх гадоў дзесяць у краіне назіраецца татальнае мужчынскае выраджэнне. Сёння палова сям'яў або няпоўныя, або сацыяльна неабеспечаныя. А хто ўлічвае колькасць «ячэк грамадства», дзе бацька даўно не з'яўляецца прыкладам па прычыне свайго перманентнага п'янства?

— Неабходна зрабіць усё для таго, каб у школу прыйшлі сапраўдных мужчынаў, — лічыць Сяксяеў. — Каб дзеці, у першую чаргу хлопчыкі, бачылі, як ён паводзіць сябе, як ставіцца да жанчын, як апрапаецца. Ім патрэбны ўзор для пераймання, прычым узор мужчынскага полу. А ў нашых сярэдніх навуковых установах — у пераважнай іх большасці — яго няма. З каго браць прыклад? У маім Заводскім раёне больш за 40 школ, але там спрэс жанчыны.

Сам Уладзімір Аляксандравіч шчыра прызнаецца: калі б даявоўска ўсё пачынаў спачатку, у педагогіку ён наўрад ці пайшоў бы. Педагагічная праца — рач небяспечная, яна можа выпаціць цябе знутры дашчэнты. Калі, зразумела, ты прыйшоў працаваць з дзецьмі, а не толькі пісаць правільныя справаздачы ці думаць пра кар'еру...

Мне не бачыліся ў сім сем гадоў. Ён па-ранейшаму прыгожы, энергічны, падцягнуты. І зусім не выглядае на свой узрост, які выдаюць, хіба, толькі вочы — у іх з'явілася стомленасць... А можа, мне гэта толькі падалося?

Наталля КАРПЕНКА.

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

АДЗІН ДАСУЖЫ, ДЫ НЕ ДУЖЫ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

— Альтэрнатывы каровам няма, — упэўненая Людміла Ерафеева, і з ёй згодныя яе «калегі». — На сучаснай ферме патрэбны пяць даярак, а што рабіць усім іншым? Сваё гаспадарка — гэта ж рэальны заробак! Папрацаваць, зразумела, даводзіцца нямаля, але і даход ёсць. Асабіста я сваё будучае бачу ў стварэнні хутара, каб не перахадзіць уласнай гаспадаркай суседзям. А запаветная мара — стварыць сваю невялікую прыватную ферму, якая стане эканамічнай платформай для маіх сыноў. Ажыццяўляць мару я пачала з грамадскай ініцыятывы і 5 кароў. Паглядзім, што будзе далей.

«Малако» — далёка не адзіна грамадская ініцыятыва ў Гіжэнцы, якая дала плён. Першая ініцыятыва ўзьяла ў цэнтры аграпрадка акуртатную дзіцячую пляцоўку, дзе цяпер гуляюць малыя. Таксама робіцца новая агароджа для могілак. Увогуле, на ўсе праекты было выдаткавана каля 10 тысяч долараў.

Падтрымку гіжэнскім ініцыятывам аказвае фонд «Адраджэнне-Агра» і спонсары, аднак, паводле правілаў праекта, пятаю частку сродкаў забяспечваюць самі вясцоўцы.

Самым каштоўным пры стварэнні грамадскіх ініцыятыв у фондзе «Адраджэнне-Агра» лічаць змену жыццёвай арыентацыі людзей.

— Так, іх жыццёвая пазіцыя мяняецца, — падзялялася сваім уражаннем ад энosis з гіжэнцамі Тацяна Гурына. — І гэта добра: чым скардзіцца на лёс, лепей нешта рабіць. Ад утрыманства людзі пераходзяць да актыўнасці.

Кіраўнік фонду ўпэўненая, што гіжэнскі вопыт не знікне бясплёдна. Яна гаворыць, што людзі з Гіжэнкі звяртаюцца ў фонд штодзённа: адна сям'я хоча набыць каня, некалькі сялян плануецца набыць парсючок і зарабляць на адрэмне свіней, яшчэ адна жанчына надумалася набыць карову і гэтак далей.

— Мы ідзем людзям насустрэч, падтрымліваем іх імкненні, — запэўнівае Тацяна Аляксееўна. — Калі адны вяртаюць нам пазыкі, мы іх аддаём іншым. А цяпер разам з уладамі яшчэ і распрацавалі новую канцэпцыю тэрытарыяльнага развіцця Гіжэнкі. І калі ў нас з'явіцца грошы, будзем далей вырашаць надзённыя праблемы людзей. Напрыклад, з перапрацоўкай малака на месцы. Мы недарма лічым, што Гіжэнка ў будучым можа стаць свабоднай эканамічнай зонай для сялян.

Ілона ІВАНОВА. Фота аўтара.

Слаўгарадскі раён.

Мінскі гарадской центр недрожимости

УП «МИНСКИЙ ГОРОДСКОЙ ЦЕНТР НЕДВИЖИМОСТИ» (организатор аукциона)

02 ноября 2010 года проводит открытый аукцион по продаже зданий, сооружений и иного имущества, находящегося в собственности ОАО «Белпромтара» (продавец)

Номер лота	№ 1	№ 2	№ 3	№ 4	№ 5	№ 6	№ 7	№ 8	
Наименование и характеристики имущества, входящего в состав лота	- здание конторы, инв. номер 630/С-42877, площадь – 278,8 кв.м.; - здание котельной с сушилкой, инв. номер 630/С-42872, площадь – 170,0 кв.м.; - здание цеха новой тары, инв. номер 630/С-42874, площадь – 476,4 кв.м.; - здание склада хранения тары, инв. номер 630/С-42875, площадь – 993,0 кв.м.; - здание гаража, инв. номер 630/С-42876, площадь – 318,9 кв.м.; - здание склада хранения тары, инв. номер 630/С-42879, площадь – 655,9 кв.м.; - здание лесопильного цеха, инв. номер 630/С-42855, площадь – 481,7 кв.м.; - здание производственного цеха тары, инв. номер 630/С-42869, площадь – 597,7 кв.м.; - асфальтовое покрытие, инв. номер 630/С-50723, площадь – 6199,8 кв.м.; - водоем пожарный, инв. номер 630/С-50720; объем – 158,4 куб. м, диаметр – 7,0 м, глубина – 3,6 м; - участок водопроводной сети, инв. номер 630/С-50721, протяженность – 159,5 м; - линия электропередач, инв. номер 630/С-50726, протяженность – 656 м; - насаждения производственных площадей, инв. номер 051/09	- административное здание (в том числе: уборная, ограждение, ворота металлические, ворота металлические, забор деревянный, колодец ж/б), инв. номер 443/С-1626, площадь – 82,0 кв.м.; - склад тары № 1, инв. номер 443/С-1627, площадь – 99,6 кв.м.; - склад тары № 2, инв. номер 443/С-1628, площадь – 98,6 кв.м.; - склад прочей тары, инв. номер 443/С-1629, площадь – 973,4 кв.м.; - навес для хранения тары, инв. номер 443/С-1630, площадь – 412,6 кв.м.; - насаждения производственных площадей, инв. номер 052/09	- здание конторы (в том числе: беседка, беседка, уборная, забор, ворота, ворота металлические, инв. номер 450/С-5923, площадь 54,1 кв. м.; - производственный цех, инв. номер 450/С-5926, площадь – 1220,9 кв.м.; - асфальтобетонное покрытие, инв. номер 450/С-20691, площадь – 1091,1 кв.м.; - канализационный выпуск, инв. номер 450/С-20693; - водопроводный ввод, инв. номер 450/С-20694; - сеть электрооборудования, инв. номер 450/С-20695; - зеленые насаждения	- здание специализированного иного назначения (здание административно-хозяйственное с пристройкой – 8 кв. м, калитка), инв. номер 640/С-26358, площадь – 91,0 кв. м.; - здание специализированного склада, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ (склад с котельной с пристройкой), инв. номер 640/С-26363, площадь – 831,0 кв. м.; - здание специализированного иного назначения (цех ремонта возвратной тары со складом и навесом), инв. номер 640/С-26356, площадь – 233 кв. м.; - здание специализированного назначения (цех новой тары с механической мастерской и пристройкой), инв. номер 640/С-26361, площадь – 708,0 кв. м.; - сооружение специализированное энергетик (кабельная линия электропередач), инв. номер 640/С-50116; - сооружение специализированное коммунального хозяйства (водопровод), инв. номер 640/С-50117; - зеленые насаждения производственной территории, инв. номер 070/09	- здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения (склад стройматериалов), инв. номер 110/С-87280, площадь – 493,6 кв. м.; - зеленые насаждения	- административное здание №1, инв. номер 110/С-87263, площадь 105,9 кв. м.; - зеленые насаждения	- здание склада № 1 (склад под возвратную тару), инв. номер 110/С-87287, площадь 445,5 кв. м	- здание конторы (с холлом пристройкой), инв. номер 622/С-20476, площадь 52,1 кв. м.; - здание слесарной мастерской, инв. номер 622/С-20473, площадь – 38,4 кв. м.; - здание цеха ширпотреба, инв. номер 622/С-20474, площадь – 345,6 кв. м.; - здание цеха ширпотреба, инв. номер 622/С-20475, площадь – 71,7 кв. м.; - здание специализированное энергетик, инв. номер 622/С-33647, площадь – 37,4 кв. м.; - насаждения производственных площадей, инв. номер 077/09	Минская область, Столбцовский район, Новосверженский с/с, Довый Свержень, ул. Железнодорожная, 12
Местонахождение имущества	Минская область, г. Молодечно, ул. Либаво-Роменская, д. 54	Гродненская область, г. Сморгонь, ул. Железнодорожная, д. 7	Гродненская область, г. Слоним, ул. Железнодорожная, д. 3	Минская область, Слуцкий район, г. Слуцк, пер. Пролетарский, 2-й, д. 12	Брестская область, г. Барановичи, пер. Водопроводный 2-й, д. 25	Брестская область, г. Барановичи, пер. Водопроводный 2-й, д. 25	Брестская область, г. Барановичи, пер. Водопроводный 2-й, д. 25	Минская область, Столбцовский район, Новосверженский с/с, Довый Свержень, ул. Железнодорожная, 12	
Сведения о земельном участке	площадь – 2,6213 га, кадастровый номер 6420000000003001231; площадь – 0,1816 га, кадастровый номер 6420000000003001230; назначение – содержание и обслуживание зданий и сооружений	площадь – 0,9336 га, кадастровый номер 425650100001000935; назначение – размещение производственной базы	площадь – 0,5614 га, кадастровый номер 425450100001001503; назначение – обслуживание зданий и сооружений	площадь – 1,0180 га, кадастровый номер 6246501000010005929; назначение – содержание и обслуживание зданий и сооружений	площадь – 0,1911 га, кадастровый номер 1410000000007003197; назначение – обслуживание склада стройматериалов	площадь – 0,0303 га, кадастровый номер 1410000000007003196; назначение – обслуживание административного здания № 1	площадь – 0,2274 га, кадастровый номер 1410000000007003198; назначение – обслуживание склада № 1	площадь – 1,9276 га, кадастровый номер 625484503101000700; назначение – эксплуатация и обслуживание зданий и сооружений	
Начальная цена с учетом НДС	787 534 920 белорусских рублей	195 645 240 белорусских рублей	198 325 908 белорусских рублей	378 244 200 белорусских рублей	165 561 600 белорусских рублей	76 896 000 белорусских рублей	265 920 000 белорусских рублей	43 279 204 белорусских рубля	
Сумма задатка	78 000 000 белорусских рублей	19 000 000 белорусских рублей	19 000 000 белорусских рублей	37 000 000 белорусских рублей	16 000 000 белорусских рублей	7 000 000 белорусских рублей	26 000 000 белорусских рублей	4 000 000 белорусских рублей	
Обременение договорами аренды: номер, дата (срок действия)			Договор № 40 от 12.02.2010 г. по 11.02.2013 г. (проез. цех – 58,8 м²)					Договор № 45 от 16.06.2010 г. по 15.06.2013 г. (контора – 10,3 м², произв. – 20,5 м², произв. – 71,7 м²)	

К участию в аукционе допускаются юридические и физические лица, представившие организатору аукциона следующие документы:

заявление на участие в аукционе; заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядке проведения аукциона; заверенные копии учредительных документов (для юридических лиц) и свидетельства о регистрации (для физических лиц) и индивидуального предпринимателя); соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (в двух экземплярах); заверенные банком копии платежных поручений о внесении задатка; а также иные документы в соответствии с условиями проведения аукциона.

Задаток перечисляется на расчетный счет УП «Минский городской центр недвижимости» № 3012024570010 в филиале ОАО «БПС-Банк» по Минской области, г. Минск, код 153001331, УНП 190398583. Заявитель, желающий участвовать в торгах по нескольким лотам, вносит задаток в размере, установленном для лота с наибольшей начальной ценой. Победителем торгов признается участник, предложивший наивысшую цену за продаваемый объект (лот). Процедура проведения торгов установлена порядком проведения аукциона.

Договор купли-продажи между продавцом и победителем аукциона заключается в течение 20 календарных дней с даты проведения аукциона. Оплата объекта (лота) осуществляется в течение срока, указанного в договоре купли-продажи. По согласованию с продавцом возможна рассрочка платежа. Аукцион состоится **02 ноября 2010 года** в 15.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов. Прием документов, а также консультации по вопросам участия в аукционе осуществляются с 01.10.2010 по 29.10.2010 включительно в рабочие дни с 09.00 до 18.00 (в пятницу – до 16.45) по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6.

Телефоны для справок:
(017) 227 48 36 – УП «Минский городской центр недвижимости» (ул. К. Маркса, 39, 220030, г. Минск);
(017) 294 67 13, (029) 636 15 22 – ОАО «Белпромтара» (1-ый Твердый пер. 7, 220037, г. Минск).
Интернет: www.mgcn.by

МЕСТНОЕ САМОУПРАВЛЕНИЕ

РЕГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ № 15 ад 17 лютага 2009 года выдана Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Заснавальнікі: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Установа «Рэдакцыя газеты «Звезда»

Галоўны рэдактар Уладзімір НАРКЕВІЧ.

Адказная за выпуск Наталля КАРПЕНКА.

Грамадскі савет: **НАВІЦКІ Г.В.**, старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу

Рэспублікі Беларусь па рэгіянальнай палітыцы і мясцовым самакіраванні; **БАЙКОУ В.М.**, старшыня Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па дзяржаўным будаўніцтве, мясцовым самакіраванні і рэгламенцы; **АЦЯСА А.А.**, старшыня Віцебскага абласнога Савета дэпутатаў; **СЦЕПАНЕНКА А.М.**, адказны сакратар Савета па ўзаемадзеянні органаў мясцо-

вага самакіравання пры Савеце Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь; **ПРЭДКА С.У.**, старшыня Ваўкавыскага раённага Савета дэпутатаў Гродзенскай вобласці; **МАКСІМЕНКА С.А.**, дэпутат Смалявіцкага раённага Савета дэпутатаў Мінскай вобласці

АДРАС РЕДАКЦЫІ: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

КАНТАКТНЫ ТЭЛЕФОН: 292 21 03;
e-mail: info@zvyazda.minsk.by

Газета адрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛД № 02330/0494179 ад 03.04.2009. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79.

Тыраж 33.310. Нумар падпісаны ў 19.30.